

50.318

Omnia disciplinarum mater et artium: inter ceteros quos nimis
do tulit sapientes: vñ edidit memorie dignū Esopum nomine.
Erat enim ingenio clarus, studio sedulus, et placidus facunda.
Qui inter cetera q̄ scripserat vtilia: fabularū exempla vtilibus
plena etiā litteris cōmīst. et in vñū redegit opusculū. In quo
et parvuli diligētes instruātur: et iuveni reddantur adulti. Liber
igit iste p̄mo grece cōscriptus est ab Esopo. Post hoc a Romulo imperatore
romano ad instruendū Libarcium filiū suū in latinū venit. Deinde rex anglie
Efferus in anglicā linguā eū trāsseri precepit. Esopus itaq; de fabulis agēs
res inanīmatas introducit loquētes: videlicet bestias et volucres: et fabulose
de eis scripsit: sed de singulis moraliter concludit.

Tu iuuet et proliet conatur pagina presens,
Dulcius arident seria picta iocis
Ortulus iste parit fructum cum flore. fauorem
Flos et fructus emunt. hic sapit ille nitet
Si fructus plus flore placet fructum lege. si flos
Plus fructu florem. si duo carpe duo
Ne mihi corpentem sopiret inertia mentem
In quo peruiget mens mea mouet opus
Ut mellis precium. de vili surgat agello
Verbula sicea deus implue rore tuo
Verborum leuitas. morum fert pondus honestum
Et nucleum celat arida testa bonum.

Alteq; pcedat ad textualia quæ sunt premittēda. et p̄mo de causis huius
libri. Unde notādū q̄ p̄ntis libri. sicut et aliorū librorū quatuor sunt
cause. scz formalis. materialis. efficiēs. et finalis. Cū causa materialis si
ue subiectū huius libri est sermo fabulosus in respectu ad virtutes morales.
Causa formalis est duplex s̄m q̄ duplex est forma: scz forma tractatus et forma
tractandi. Forma tractandi est modus agendi qui in pposito est metricus. Sed
forma tractatus cōsistit in cōpositōe: et explicabit p̄ continuatōes et diuisiones.
Causa efficiēs v̄i fuisse Esopus q̄ erat grecus. Vñ (vt fertur) p̄ntis liber conscri
ptus erat. p̄mo in greco. sed postea iussu Romuli impatoris romanorū: fuit
trāslatus in latinū. et hoc ppter filios eius quos voluit instrui p̄ doctrinā huius
libri. Causa finalis est duplex. scz intrinseca et extrinseca. Finalis intrinseca est
cognitio eorū q̄ tradunt in hoc libro. sed extrinseca est vt nos p̄documēta et fa
bulas huius libri gradamur ad bonos mores. Vñ vñs accedendū est ad for
mā tractatus: scz diuisionē libri. Diuidit igit in duas partes principales. scz in
partē p̄hemialē. et partē executiua. sc̄a ibi (Dum rigido) pars p̄hemialis
potest diuidi in quatuor partes. Nam p̄mo auctor inuit delectationē et vtilit
atē huius libri simul. Sc̄o tangit causā suscepti operis. ibi. Ne mihi corpent

tem. Tercio innocat diuini auxilii. ibi. Et messis precii. Quarto excusat se de facilitate stili. ibi. Verborum leuitas. ¶ Notandum igitur quod autor dicit in textu. prius liber ne dum est iucundus. sed etiam est utilis ad instructionem moris. et ergo potest agere subordinari philosophic morali. Est enim duplex poetria. quidam est ad delectationem tantum. et talis non subordinatur alicui parti philosophic. Alia est que ordinatur ad utilitatem cuiusmodi est ista. Et hoc notat. Aut prodeile voluit aut delectare poetam. Et ergo est quod dicit. Et iuuat et prodest conat pagina presens. Pro quo notandum quod autor declarat delectationem et utilitatem huius libelli. Innuit hanc sententiam quod prius pagina id est prius libellus debet describere fabulas ad delectationem et etiam virtutes morales que sunt ad utilitatem. Si aliquis quereret quare autor non tangit solas virtutes absque fabulis. ad hoc respondet autor. cum subdit. Dulcius arrident. Nam scribis siue utilis magis determinat siue declarat quam sunt depicta resbus iocosis. et propter hoc in libello erant virtutes inserte cum fabulis. premittendo scilicet fabulas et subinsigendo virtutes. Tunc ibi ostulus iste parit. autor magis declarat utilitatem libelli dicens. quod in isto libello est flos cum fructu qui facit hominem fauorabilem. et qui vult capere fructum capiat. et qui florere florere capiat. et qui utrumque capiat utrumque. Et nota quod autor comparat sermonem fabulosum flori. et per fructum dat intelligere virtutes morales. quia sicut flos est modici valoris sine fructu. sic etiam sermo fabulosus est modici valoris sine virtutibus que trahuntur ex fabulis.

Dum rigido fodit ore finium. dum queritat escam.
Dum stupet inuenta taspide gallus ait
Hec vili pretiosa loco. nitidiorque decoris
Hac in sorde iaces. nil mihi messis habes
Si tibi nunc esset qui debuisset esse repertor.
Quem limus sepelit viuere arte nitor
Nec tibi conuenio: nec tu mihi. nec tibi prosumt
Nec mihi tu prodes. plus amo cara minus
Tu gallo stolidum. tu taspide bona. sophie
Pulchra notes. stolidum nil sapit ista seges.

¶ Finita parte phemiali. hic consequenter autor ponit partem executiuam. et potest dici. vidi in tot partes quot ponit fabulas. Primo autor ponit vnam fabulam cuius dos cum est tale quod stulto et vitioso non valet sciencia: vel quod stulti paruipendunt scienciam. et hoc ostendit per quandam fabulam de gallo. Nam gallus quadam vice querens escam fodiendo finem inuenit lapidem preciosum iacentem in loco immundo. cui dixit gallus iaces in loco vili et immundo. tu non es utilis mihi. sed si aurifaber vel alius gemmarum cupidus te inuenisset: per es ad splendorem tuum venisses et honores perciperes. Ego vero escam quero: te non honorabo. quia tu non prodes mihi. nec ego prosum tibi. nec de te curo. quia amo minus cara et vilia videlicet grana et similia que mihi profunt ad nutrimentum. Deinde subdit doctrinam huius fabule dicens. quod per gallum debemus intelligere stultum. per lapidem preciosum scienciam vel sapientiam. Et sicut gallus ignorat lapidem preciosum. tanquam sibi non valentem neque utilem. sic etiam

Stultus spernit sapientiā: eo q̄ nō reputat eā necessariā neq; viliem.

Et lupus est agnus. Sicut hic sicut ille fluentem
Tramite non equo querit uterq; lacum

In summo bibit amne lupus. bibit agnus in imo

Hunc timor impugnat verba mouente lupo

Rupisti potumq; mihi riuosq; decorem

Agnus utrumq; negat. se ratione tuens

Nec tibi nec riuo nocui. nam p̄ona supinum

Nescit iter. nec adhuc vnda nitore caret.

Sic tonat ore lupus. iterum mihi damna minatis

Nec minor agnus ait. cui lupus immo facis

Fecit idem tuus ante pater sex mensibus actis

Cum bene patris es crimine patris obi.

Agnus ait tanto non vixit tempore. p̄redo

Sic tonat. an loqueris fursi fer. huncq; vocat.

Sic nocet innocuo nocuus. causamq; nocendi.

Inuenit. hi regnant qualibet ubi lupi.

Ibi autem ponit aliā fabulā: cuius documētū est. q̄ mali tyrāni potēs de fa-
cili inueniūt causam nocēdi pauperibus et impotētib; . Istud nobis innuit q̄
lupū et agnū. Nam quodā tpe lupus et agnus comederūt. et utroq; sitiētī simul
de riuo biberunt. sed lupus stetit in parte superiori: et agnus in inferiori. lupus
igit̄ cū haustu faceret: crexit se et dixit ad agnū. Tu q̄ lanā potas in deceptione
nē: semp̄ meis offensis insistis. Agnus vero ad hanc vocē tremulus: timide rē-
dit et humiliter. Dñe potēs et tremende quare tam aspere mihi loqueris inno-
cētis: quas enī offensas ego paruulus tibi possem inferre. Et lupus ait. Tu tur-
bas aquas q̄ inde gustare nō possem. Rēditq; agnus. Mira sunt q̄ tu dicis: q̄
cū tu stas superius et ego inferius. quō possum tibi aquas turbare. sed occasi-
onē aduersum me queris. sicut q̄ vult ab amico recedere. Tunc ergo exaspe-
ratus lupus: ait iterū. Tu nimis es garrulus et iurgia meū multiplicare p̄es-
sumis: sicut pater tuus q̄ nondū trāfactis tribus mensibus de eodē in hoc loco
forefecit: q̄ in te merito redundabit. Et ait miserragnus. Cur sic in me patris
culpas refundis: q̄ nondū natus erā. Sic mihi rīdes. lupus ait. in oībus et res
clamare nō cessas. Irruensq; in eū guttur eius crudeliter apprehendit: et sine
fecit verborū. Moraliter sic tyranni faciunt cū innocētis res vel mouē. cupiūt.
siue iuste siue iniuste eos spoliare et opprimere.

Quāvis iter rumpente lacu. venit obuia muri
Rana loquax. et opem pacta nocere cupit

Omne genus pestis superat mens dissona verbis
 Cum sentes animi florida lingua polit,
 Rana sibi murem filo cum federat, audet
 Accedere fune pedem, cumpere fraude fidem:
 Pes coit ergo pedi, sed mens a mente recedit.
 Ecce natant trahitur ille: sed illa trahit.
 Mergitur ut secum murem deinceps, amico
 Naufragium faciens, naufragat ipsa fides.
 Rana studet mergi, sed mus emergit & obstat
 Naufragio, vices suggerit ipse timor.
 Niluius adest, miserum truci rapit ungue duellum:
 Hic iacet, ambo iacent, viscera rupta fluunt.
 Sic percant qui se probelle fatentur & obsunt:
 Discat in autorem pena redire suum.

¶ Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est, quod nemo debet alteri pro-
 mittere auxilium quod cor non intendit, quia tales bonum dicentes et malum cogitantes se-
 pe incidunt in laqueos quos parauerunt, sicut innuitur nobis per murem et ranam.
 Mure in ostio molendini super limen residente, superuenit rana de gurgite progre-
 sa et mure salutato, cuius illa domus esset cum interrogauit: quam suam esset respondit.
 Rogauit ergo rana ipsum murem ut ipse illa nocte illam hospitio colligeret et bene-
 gne reciperet. Cui mus benigne respondit: et cum intrare iussit: et adduxit eam superi-
 us, factaque hora cene apposuit ei grossam farinam et minutam: et rogauit eam diligenter
 ut comederet ea quae haberet dicens, quod si meliora essent in domo mea: libenter
 apponerem ea. Et placuit rane locus et cibus, sed cum potus diu expectatus
 non venit, rana potare assuerat: tristis recedit, et potum deesse egre tulit et dixit quod
 mallet esse sub molendino absque tali cibo quam supra sine potu. Cui mus ait mole-
 stum sibi esse quod oblata sibi non placeret, et iurauit se nunquam una nocte tam bene
 procurasse cibum: et de impensa se velle recompensationem habere dixit. Talibus igitur
 auditis rana dixit et respondit quod si secum ad sua vellet transire, sibi reddere vellet
 cibum cum potu administrans in copia, fauensque mus dictis eius se promittere iurauit.
 Mane itaque facto aggressi sunt iter, et rana per praeteritum recepit se ad fluuium mure
 comitante, erat autem aqua plenus: et via muri difficilis volebatque descendere sed ipsa
 rana confortauit et in vicino domum suam esse dixit. Tandem itaque praeterito a mure viam
 superato: venerunt ad fluuium, et ait rana. Nec transire est nobis aqua, ut ulterius
 ex ripa nos recipiat in qua est domus mea ad quam tendimus. Fessus igitur mus
 et longa via attenuatus: ad ranam sic inquit, amicitiam tuam inuite prodo, sed hospitium
 tuum adire nequeo, quia adhuc grauis via est: et ad istum me comittere non audeo,
 ait ergo rana. Turpe est modo desistere et viam bene perficere, quod suscepisti es et de-
 bilis, ergo fortius iunabo te ne in aqua deficias, sic ergo faciamus, filii nobis al-

ligabimus. tu in collo: ego in pede: trahendo remeabo. sic rana dixit: mus
re verbis optauit. ipsa itaq; in medio fluminis iā posita rana loquat exclama
uit. Ego cōfisa nūms meis ymbus iā deficio: et ad pfundū duco: peritura spō
teq; se mergēs muri machinata est naufragiū. Quis aut rana trahēte iā secus
submersus. sursum tñ rediēs male geri intellexit. et litus relicū respiciens. illuc
redire voluit. outiq; est ibi litigū. illis se diuersas in partes trahentibus. rana
nāq; ad fundū: et mus ad litus cēdebat. Quē enī sic ducebat illi: Aquila q̄ so
te spectatrix aderat miserū dīremū duellū murē ynguibus arripiens et annexā
ranā similiter trahens. q̄ cū se ad morē trahī videret. sic fertur locuta fuisse. q̄
socio suo parat opprobriū: nō īmerito cadit in laqueū. Allegorice p̄ ranam po
test intelligi caro humana. p̄ murē autē intelligitur aīa q̄ aduersus carnē sem
per militat. caro cōcupiscit aduersus spīritū: et spīs aduersus carnē. Caro enī
nititur trahere aīam ad terrena et carnales delectatōes. Aīa vero resilit ad bo
na opera. et istis sic litigantibus venit Miluus. i. diabolus. quasi volus. i. mor
sus duorū scz corporis et aīe. Et aliter sicut tangit in fine littere. Per ranā in
telliguntur deceptores bonū dicentes deceptioniq; intendentes. conantur enī
alios decipere: et sic quandoq; cadunt in insidias quas alijs parauerūt. Sic vi
ditur in Psalmista. Incidit in foueam et.

In causam canis bīget ouem: sed et arbiter audit.
Reddat ouis panem vult canis illa negat
Pro cane stat miluus. stat vultur. stat lupus. instant
Panem quem pepigit reddere. reddat ouis
Reddere non debet: nec habet quod reddere possit
Et tamen vt reddat arbiter instat oui.
Ergo suum. licet instat hīems. p̄uendit amicum
Et boream patitur velle nuda suo
Sepe fidem falso mendicat inertia recte
Sepe solet pietas criminis arte capi.

¶ Hic auctor ponit aliā fabulā dictā. q̄ quodā tpe canis traxit ouem in causā
pro pane quē se dixit illi concessisse. sed ouis hoc factū negauit dicens se nāq;
panem a cane mutasse. Iudex ergo si testes haberet huiusmodi rei vel fides
insufficiens canem interrogauit. Qui duos testes noīauit lupū scz et miluū. Et iu
dex ab illis veritatem requirit. Et illi testimonij veritatis dederunt: q̄ panē
habere sperabant in oue si damnetur. Iudex ergo p̄cepit oui quantum de
debito suo canis satisfaceret: ex quo idoneis testibus conuicta esset. Sed illa mi
sera nihil habuit p̄ter lanā q̄ dare posset: hīems erat et canis fortiter in
stabat. Ovis ergo lanā exuens eā canis p̄cientauit et nuda remansit. Canis au
tem hac satisfactiōe nō ero cōtentus ait: et irruens sup eā falsis testibus suis
lupo et miluo miserā illā miseriorē reddidit. Moraliter sic p̄uersi et fallaces fa
ciunt qñ res aliorū appetunt cum suis cōplicibus trahant et agunt qualiter
dolo suis eos subuercere possint.

Et ratione pari fortune munera sumant
Sumunt sedus ouis capra iuuenca leo.
Cervus adest ceruum rapiunt. leo sic ait. heres
Digne partis ero. nam mihi primus honoꝝ
Et mihi defendit partem bis prima secundam
Et mihi dat maior tertia iura laboꝝ
Et pars quarta meum nisi sit mea rumpit amorem
Publica solus habet fortioꝝ ina premenis
Ne forti societ fragilis bult pagina presens
Nam fragili fidus nesciat esse potens.

¶ Hic autor ponit alia fabula: cuius documentu est. q. hoies pauperes q. sse
parue potentie no se debent sociare potetionibus qm potentes semp volut ha
bere parte melioꝝ. Istud nobis innuit p leone capra vacca z oue. Ista aut on
malia compactu fecerut inuice q. quecuq. rapina eis occurreret illam inter se
diuideret. Accidit aut q. capiebant ceruū que in quatuor partes diuiserunt
qua diuisione facta dixit leo. ex quo rex sum. ideo ratione nobilitatis z regalia
dignitatis prima pars erit mea. scda pars etiam erit mea q. fontioꝝ vobis sst.
tertia vero pars mihi iure debetur q. vobiscum laborauit. quarta vero partem
si quis rapere voluerit meus no erit amicus. Quibus auditis alia animalia ti
more leonis tocussa fugierut z nulla parte acceperunt. Moraliter p leone in
telliguntur potentes. z per alia animalia intelliguntur impotentes. Si autem
contingat q. pauperes habent aliquid diuidere cum potentibus: potentes ac
cipiunt pro se partes meliores.

Nat canis ore gerens carneu caro porrigit vmbꝝam
Vmbꝝa coheret aquis has canis vꝛget aquas
Spem carnis plus carne cupit plus fenore signum
Fenoris os aperit. sic caro spesq. perit
Non igitur debent pro hanc certa relinqui.
Non sua si quis amat mor caret ipse suis.

¶ Hic autor ponit alia fabula: cuius documentu est q. homo prudens non de
bet dimittere certa q.uis sint modica p incertis q. reputant magna. q. modica
res certa plus valet q. magna res incerta. Iuxta illud. Plus valet in manibꝝ
passer q. sub dubio grus. Istud nobis innuit fabulose p canē q. natauit p aquas
frustru carnis in ore gerēs: z vidit in ads vmbꝝa carnis maioꝝ q. erat frustru
q. habebat in ore. z sic ipse cupiens illud frustrum magnum aperuit os ad ca
piendum illud. z sic tandem cum os aperuit amisit tam carnem veram q. vm
bꝝam carnis. **¶** Allegorice p carnē intelligitur homo parcus vel auarus qui
multoties querit bona aliena. z q. contigit q. talis ex nimia cupiditate

amittit bona ppria. Vel aliter p canē possumus intelligere hoīem q dīmissio ve
ro bono inheret bonis terrenis q sunt tanq ymbre. ⁊ qī felicitatē hīc nō que
rit nisi in bonis terrenis. ideo finaliter remanet vacuus eo q ipō mouēte sum
mū bonū nō quēsiuit. vñ bona tēporalia dīmittit mouēs in manus alior. ⁊ sic a
se transeūt bona tēporalia sic acquisita. ⁊ sic amittūt bona sempiterna.

Amina dum nubit furi vicina gaudet
Vir bonus ⁊ prudens talia verba mouet
Sol pepigit sponsam ad iouis aures terra querelas
Pertulit. ⁊ causam cur foret egra dedit
Sole necor solo quid erit si creuerit alter.
Quid patiar quid agat tanta caloris hyems
Hic prohibet sermo. lectum prebere fauorem
Qui male fecerunt vel mala facta parant.

Hic autor ponit aliā fabulā. q quodā tpe fur duxit vxorē: ad cuius nuptias
vicini cōuenerūt gaudētes ⁊ letātes. qd vidēs qdam vir discretus ptulit hanc
fabulā. Quodā tpe sol debebat vxorē ducere: vt filios cōfoues pcuraret. qd
audiēs vniuersa creatura p terrā cōsiderās periculū qd inde esset vēturi: dī
xit ardores vnius solis vix tollerare possum⁹. qd ergo erit si plures soles noui
nascerent. ⁊ clamās in celis querulū vocibus iouē iunmū deū inuocauit. qua
tenus incōmodū amoueret. Iuppiter igit cōmotus piecepit soli sine vxore p
manere. quasi diceret ille vir discretus. Vos boni vicini res vestras p dīs p
istū vñ furē. qd ergo erit si fur alios fures generaret. quare multū inspiēter
agitis q ad nuptias eius puenitis gaudētes ⁊ letātes. Ista fabula docet etiā
moraliter q melius est habere vñ pūcipem q plures. nam si plures sint q
libet sibi vendicabit honore ⁊ seruitiū quibus sufficere nequeunt subdit. ⁊ illis
p honore discordātib⁹ nescit populus cui adhereat. vel sub quo tutius viuat
⁊ inde oriuntur rapine/homicidia: ⁊ alia plura mala.

Alcta lupum cruciat via. gutturis osse retento.
Mendicat medicam multa daturus opem.
Eius promissa petit. de faucibus osse reuulso.
Cui lupus an viuīs mungere tuta mico.
Nonne tuum potui morsu precipere collum.
Ergo tibi munus sit tua vita meum.
Nil prodest prodesse malis. inens praua malorum.
Immemor accepti non timet esse boni.

Hic autor ponit aliā fabulā. cuius documētū est. q nō expedit malis hoīb⁹
benefacere. qī sunt ingrati ⁊ bñficior imemores. ⁊ istud nobis innit p lupū et
gruē. Quodā tpe dñ lupus sumptis carnib⁹ os roderet. particula ossis guto

turi eius inhesit et magnū dolorē intulit. Lupus ergo potēs in curia leonis regis. utpote sūmus ppositus regis fecit oēs bestias pgregari sperās ab aliqua sui doloris et periculi pcipere medelā. q̄sūt si aliqua bestia habuerit artē medicīne q̄ suo dolori poterat subuenire. Adducta est itaq; grus ad lupi infirmī p̄tā. q̄ salutiferā lupo pmittit medicīnā: si de mercede eiēt certificata. Lup⁹ ergo his verbis cōsolatus: dixit se in tanta necessitate non velle parcere dūctis. p̄mittit ergo munera magna. dūmodo consequi posset sanitatē. Grus ergo collo suo in gutturē lupi immisit: causā doloris eduxit. et sic lupo sanat. Quo facto grus exiit a lupo pmissa. Cui r̄dit lup⁹. Nōne magna mee pietatis munera recepisti. dū de gutture meo caput tibi sanum emisi. si ergo sapiens esses hoc munere cōtento fore. cū tu manifeste scias gruinās carnes me maxime desiderare in illa infirmitate. Moraliter p̄ gruem intelligitur pauperes et im̄potentes: q̄ sunt sub potentioribus. videtur enī potentioribus q̄ pauperes sufficientē mercedē recipiūt p̄ laboribus suis: in hoc q̄ eos vivere p̄mittunt: bona residua que habent non vsurpant.

De partu querulam; verborum nectare plenam.
 Pro cane mota canis suscipit ede canem.
 Hec abut illa manet. hec cursitat illa quiescit
 Hinc tamen a partu rumpitur illa quies.
 Illa recipit reddiq; sibi sua tecta precatur
 Obserat hec autem. nec minus aure domum
 Plus prece posse minas putat hec plus bella duorum
 Nescit posse minas plus prece. bella minis
 Cum dolo; hanc armet. plus matrem filius armat
 Cedit sola gregi. causaq; iusta perit.
 Non satis est tutum mellitis credere verbis
 Ex hoc melle solet pestis amara sequi.

Ubi autor ponit alā fabulā. q̄ nemo debet fidē adhibere blādictib⁹. et illud nobis innuit p̄ caniculā. Quodā enī tpe canicula instāte tpe partus cū aptum locū pariendi nō haberet. rogauit aliā caniculā vt ipam in hospitio reciperet donec catulos suos in lucē prulisset. q̄ precibus eius acq̄sces ipam ad domū suam intrare p̄misit. Partu vero cōpleto mox iussit vt aliud sibi hospitium inueniret: q̄ p̄ angustia domus eā sustinere nō posset. Illa p̄ partū adhuc languida: instat et rogat vt eam patiat donec catuli ludere possint. hospitauit ita precibus cōcessit q̄ optauit. Post hec vero cū catulos ludere videret. iterū eā monuit ad aliud hospitium acq̄rendū. sed tūc mater catulorū ait ad eā. Quo alio potes talis loqui et ita nos vigere cū tā gelidus boreas nives voluat et glacialis pruina oēm bestia cōstringat. sed age misericorditer nobiscū. et humane tolerando nos vsq; ad amena estatis tēpora cū exire potuerimus et dicurrere. hospita iterū placata vsq; ad estatē eā tolerauit. facta ergo estate iussit illā sine oī cōtradi-

et lone domū suam vacuare. q̄ nec piece nec precio ip̄am de cetero pati vellet.
Eidens ergo q̄ piece nū amplius faceret: incepit minari et ait. Debilis est sa-
tis vestra potestas. et mirū est si putetis q̄ sola nos oēs expellere potestis. meo
ergo cōsilio verbis v̄s parcatis. q̄ fontes mō sunt caruli n̄rī et feroces. q̄ si mī-
nari velueritis: vobis v̄ pellibus v̄s. et domus quā vestrā esse dicitis in-
n̄fos veniet v̄sus. Moraliter sic callidi simplices quosq̄ decipiūt. et blādis adu-
latōib⁹ p̄lo eos supplantāt. post hec bonis suis et domib⁹ coarctolēter elimināt

Quim n̄ue candet humus. glacies dum sopit aquarū
Cursus. et in colubzum turbida seuit hyems
Hunc videt hunc reficit hominis clementia. ventum
Temperat huic recto. temperat igne gelu.
Dre serit virus coluber sic toxicat edem
Hospes ait. colubzo non crediturus abi.
Non exit coluber nec vult exire sed heret
Amplectensq̄ virum sibi dura mouet.
Reddere gaudet homo neq̄ pro melle venenum
Pro fructu penam: pro pietate doluit.

¶ Hic auctor ponit aliā fabulā. cuius documētū est. q̄ homo cauebit malis hos-
tus beneficia impedere. q̄ mali p̄ beneficiis impēssis frequēter mala impēdit
sicut nobis innuet p̄ colubū. Quodā t̄pe coluber rogauit quēdam virū vt ip̄m
frigore magno instāte in hospiciū reciperet: vt sic frigiditatem tolerare posset.
Ille vir bonus cōpaniēs colubio recepit cū in domū suā posuisset. cū ad ignem
Coluber itaq̄ sic calefactus incepit emittere venenū suū et intoricauit totā do-
mū. quapropter hospes piecepit colubio vt domū suā exiret: et amplius nō res-
neret. Coluber aut̄ nolēs exire amplexus est virū: et suū infecto veneno.
Allegorice p̄ colubū potest intelligi carnalis delectatio q̄ dū fouetur et admis-
titur venenū suū fundit. et sic hospis se et hōiem qui eam admittit p̄ peccatū in-
toxicat. et quāto plus moratur: tanto difficilius expellit. et tandē homo ad expel-
lendū efficitur impotens. Moraliter p̄ colubū intelligūtur hōib⁹ p̄auī et in-
gratī reddentes malā p̄ bonis. sicut fecit coluber.

Audet asellus ap̄um risu tentare proteruo
Audet iners forti dicere frater aue
Librat ap̄et pro voce caput. nam verba superbit
Reddere. sed dentem vir tenet ira truem
Sus tamen ista monet. vilem dens nobilis escam
Spernit. desidia tutus es ip̄se tua.
Non debet stolidus ledi prudentia risu

Non stolidis doctum debet adire locis.

Hic autem ponit aliam fabulam. cuius documentum est. quod stolidi et indocti non debent deridere doctos viros et pudicos. neque debent offendere derisionibus. istud innuit nobis per apium et asinum. Quodam enim tempore asinus obuiauit apio et incepit ironice loqui ad apium et ipsum subianare suis derisionibus dicens. Esper bone frater aue. Esper audies illam salutationem ironicam non respondit et mouebat caput. quod dedignabatur ridere et irascebat instanti quod vir tolerare posset ne asinus suis dentibus vulneraret. dixit hec verba asino. Deus deus spernit escam vilem et desidem. quare tu propter tuam desidiam et vilitatem es tutus. Moraliter per asinum intelliguntur seculares et indocti. per apium intelliguntur religiosi et litterati qui sepe derisiones et detractiones a secularibus et indoctis patiuntur: quas patienter et letè sustinere debent. quoniam inde magnum consequuntur premium.

Rusticus bybanum mus murem suscipit ede
Ut secum comedat. mensaque mente minor
In tenui mensa satis est iminensa voluptas
Nobilitat biles frons generosa dapes
Facto sine cibis. bybanum rusticus audit
Urbani socius. tendit ad bybis opes
Ecce penu subeunt inseruit amicus amico
Inuigilant mense. fercula mensa gerit.
Emendatque cibum condit clementia vultus.
Conuiuiam faciat plus dapefrontis honores
Ecce sere clauis ininurmurat. hostia latrant
Ambo timent fugiunt ambo nec ambo latent
Hic latet. hic tenebras cursu mendicat inepto.
Adheret muro reptile muris onus
Blanda penu clauso parcat fortuna timenti
Ille tamen febricit. teste timore tremens
Exit qui latuit timidum sic lenit amicum
Gaude carpe cibos hec sapit esca fauui
Fatur qui latuit. latet hoc in melle venenum
Fellitumque merum non puto dulce bonum
Quam timor obnubit non est sincera voluptas
Non est sollicito dulcis in ore cibus

Rodere malo fabam q̄ rodī perpetē cura
 Degenerare cibos cura diurna facit
 His opibus gaude qui gaudes turbine mentis
 Pauperiem ditat pax opulenta meam
 Hec bona solus habe que sunt tibi dulcia soli
 Dat precium dapibus vita quieta meis
 Finit verba redit. preponit tuta timendis
 Et qui lumina timet tutius ima petit
 Paupertas si leta venit tutissima res est
 Tristior immensas pauperat usus opes.

¶ Hic autor ponit aliā fabulā. cuius documētū est q̄ melius est possidere pau-
 ca cū libertate et securitate: q̄ multa cū seruitute et timore. Istud designat nos-
 tris p̄ mures duos. quorū vnus est siluester. alter vibanus. Quodā tēp̄e mus sil-
 uester recepit in domū suā murē vibani et sibi prandis de suis cibariis q̄ habe-
 bat fecit. q̄ licet modica erāt et minus preciosa: habebat tñ cū eis securitate et li-
 bertate. Quadā autē die cū ista cibaria muri vibano nō placerēt: redire voluit
 ad ciuitatē: et dixit se nō velle redire ad nemus. sed potius mane-
 re in ciuitate vbi abundabat deliciis. q̄ adhuc periculorū et aduersitatū sibi immi-
 nentis erat ignarus. Cū autē isti duo mures comederūt deliciose et gauderēt. su-
 puenit famulus domus. ad cuius litroscū p̄ nimio tremore abo mures de suis
 mēsa fugerūt. Mus autē vibanus q̄ erat sibi bene notus ad locū satis tutū fugit
 sed mus siluester angulorū ignarus: quo fugeret vel latitaret locū nō inuenit.
 Ad tamē obscura currebat adherēs pedibus suis parieti: donec famulus exi-
 ret. quo recedēte ad mēsam sunt reuersi. Sed mus siluester tremens et territus
 atq̄ tristis in fine mēse sedit. Cui mus vibanus dixit. Cur si sedes ad mensam
 tristis: comede et gaude. ista cibaria melle sūt dulciora. Rēdit mus siluester. ve-
 re sub hoc melle latet venenū: nec p̄t esse dulcia cibaria: q̄ tali timore sūt mel-
 lita. nec est sincera voluptas quā tātus timor obscurat. nec posset esse cib⁹ dul-
 cis in ore sollicito. tu q̄ bona mihi ministrasti: sed mala et picula q̄ latēt nō reue-
 lasti. Ego putavi tecū viuere in securitate deliciis. et nūc video multiplices cau-
 sas tue miserie. Spoutet enī te timere hoīes et catos q̄ dic ac nocte tibi insidiā-
 tur. q̄ ve vobis si in man⁹ cati icideritis. sint ergo bona v̄sa vobis. simul et ma-
 la h̄c q̄ natura cōcessit. mihi autē nec cōmoda multa dedit natura: nec magna
 mala cōtulit. His itaq̄ dictis et similib⁹ mus siluester redit ad locū suū pristinū
 p̄ hāc fabulā significat moraliter. q̄ melior est paupertas libera et secunda q̄ di-
 uitie periculose et inanis gloria q̄ magis cū timore et dolore possideantur.

Dum vulpes aquilam pro rapta prole perungit
 Helle precium. predam reddere nescit ausis

Preda gemit. nidiq; timet cibus esse gulosi
Sed redimit natos utilis arte parens.
Arbozeum ballat stipulis & vimine truncum
In stipulam docto porrigit ore facem.
In pullos aquile consurgit copia fumi
Hanc tamen & vulpem prouida placat auis
Non sic quis studeat. quia maior obesse minor
Cum bene maior possit obesse minor.

Hic autor ponit aliam fabulam: cuius documētū est. q. diuites & potentes non debēt inferre nocumētū impotētibz. q. sepe ptingit q. impotētes magna faciūt dāna potētiōibz. sicut de vulpe & aquila. Quodā enī tpe vulpes habuit ples: quas videns aquila vnū earū apprehēdit. ad quā clamorē mater egrediens extra suā cavernā aquilā hūiliter piccabat vt suos paruulos dimitteret qd cōsentire noluit se dicens habere pullos esurientes qbz p esca essent necessarij. & illo dicto statim nidū petiit aquila: vulpe post eā clamante vt paruulum ablatū restitueret. Cum autē precibus & clamoribus nihil pficeret: vulpes ad solitas artes se cōuertit: & acceptis stipulis & lignis siccis arborē in qua seadebat aquila cū pullis suis circūdedit igne. quo supposito ad aquilā dixit. Salua nunc te & pullos tuos si potes. Quibus auditis aquila sup pullos suos pietate mota rogauit p eis vulpē vt arborē nō cōbureret & paruulos suos adhuc sanos reciperet. Moraliter p aquilam intelliguntur supbi & potentes q pauperes nituntur opprimere. nec eos ad se clamantes exaudiat. sed dū venerit diuina vltio vellent vtiq; se pauperibus ablata restituisse.

Ques aquile predo testudinis: aera findit
Hanc sua concha tegit. cornua longa latent
Hoc monitu cornix aquilam premunuit. ineptum
Fers onus. ac fiet vtile crede mihi
Quod geris in concha cibus est tibi. surripit illum
Concha cibum. concham frange cibusq; cadit
Ut concham frangas. non viribus vtere sensu
Hanc si cella cadet. saxea frangit humus
De se stultus homo subuersus turbine lingue
Corrupt. & fortes ista procella apit.

Hic autor ponit aliam fabulam: cuius documētū est. q. pauperes & impotentes sepe faciūt subtilitate & calliditate qd fortes & potentes viribus pficere nequeunt. Istud enī ostēditur nobis p testudinē & cornicē. Quodā enī tpe aquila se sua mare ambulauit piscatōis causa. sed nullo inuēto rapuit concham q testu-

clinem intus habebat. hanc ergo ynguibus rapuit et ad litus duxit ut ibi te-
studinem suis yssibus applicaret. sed concha que indurata erat: nec ynguibus
nec rostro frangi potuit. et sic nec vi nec arte testudinem habere potuit. Comix
ergo que aderat videns aquilam frustra laborare accessit propius et dixit aquil-
le. Si me permittas tecum habere partem testudinis monstrabo tibi modum
et viam acquirendi hanc escam. quod cum aquile placuisset ait ei comix. tu subli-
me volare debes. et sic de altitudine proicias cocham ex ynguibus tuis ad ter-
ram petrosam: et tunc fracta testa cibum accipies. Aquila igitur approbat cor-
mix subitus expectans protinus rapuit. et sic aquilam esurientem defraudauit.
Moraliter intelligitur quod homo non debet credere verbis quousque. quia sic ho-
mo sepe decipitur sicut aquila decepta fuit.

Vulpe gerente famē. coruum gerit arbor. et escam
Ore gerens coruus. vulpe loquente silet.
Corue decoze decens. cygnum splendore preibis
Si cantu placeas. plus aue quaque places.
Credit auis. fictoque placent preludia lingue.
Dum canit ut placeat caseus ore cadit.
Hoc fruitur vulpes. insurgunt tedia coruo
Asperat in medio damna dolore pudor
Fellitum patitur risum quem fallit inanis
Gloria. vera parit tedia falsus amor.

Hic autem ponit aliam fabularem documentum est tale. quod illi qui desiderant lau-
dem vanam et transitoriam gloriam: sepius incurrunt damna et opprobria. Illud signifi-
cat nobis fabulose per coruum et vulpem. Quodam enim tempore quidam coruus. vni pinguem
caseum furatus erat. qui ad siluam reuersus in summo quercu sedebat. Contigit autem
quod vulpes esuriens venit sub arbore dicens. O come tu es valde decorus. Im-
mo tu excedis cygnum in splendore. si ergo vox tua esset dulcis et sonoro: esset
avis in tota silua tibi similis. His igitur laudibus coruus est deceptus. et ut am-
pliores laudes posset promereri: incepit cantare. et sic caseum quem rostro tenebat
amisit. et sic caseus ad ima venit quem statim vulpes rapuit. Moraliter. per coruum
intelligitur leues et minus prouidi homines: qui falsis adulationibus eures suas se
comodant: et vanis gloriantur laudibus. et tales sepe falluntur.

Inglaciāt miserū grauitas annosa leonem
Inglaciāt corpus corūq; senile gelu.
Instat aper pensans veteri pro vulnere vulnus
Frontis cum telo taurus utroque fodit.
Seuit asellus iners. et frontem calce sigillat

Nec solo gemitu vindicat acta leo:

Omnia que vici me vincunt omnia, dormit

Ilis mea, dormit honoꝝ, dormit honoꝝis opus

Cui nocui nocet ille mihi, multisq; peperci

Cui mihi non parcent, pro pietate nocent.

Hunc timeat casum qui se non fuisse amico.

Nec dare vult felix quam miser optat opem.

Hic fabula cuius documētū est, q̄ nemo debet se nimis extollere in p̄spe-
ritatibus suis, nec debet gravare debiliores, q̄ si postea ceciderit ⁊ debilitatus
fuerit, debet sperni tam ab illis q̄bus nocuit ⁊ q̄bus p̄fuit, q̄ cū deficiat mune-
ra frequēter solet tepere amicitia. Istud nobis declarat p̄ leonē. Quodā autē
t̄p̄e q̄dam leo multū annosus facebat p̄e senio in lecto egritudinis, venerūt de-
stie ei subiecte v̄sitate, dissimili in studio, ⁊ etiā aduenerūt plāgētes ⁊ ei con-
dolētes, alie autē venerūt ad vindicandū ⁊ irritandū iniuriā quondā a leone ip-
sis p̄petratā. H̄per enī suis dentibus maxime leonē vulneravit, ⁊ taurus suis
cornibus eundē crudeliter trussit, ⁊ vnus piger asellus calce frontē leonis v̄ro
vulnere sigillauit. Hic ergo molestis eger ille fatigatus eas solo gemitu v̄n-
dicauit. Dixit itaq; tristis ⁊ gemēs, oia q̄ prius vici tam me vincūt, quia deficit
vis mea, ⁊ ideo perit gloria mea, ⁊ nullus honoꝝ mihi exhibet, ⁊ ideo nō t̄m̄ ille
bestie p̄sequitur me q̄bus fui rigidus ⁊ durus: sed nūc indifferēter me p̄sequi-
tur ⁊ illi quos p̄ter ⁊ quos desperi. Moraliter p̄ leonē intelligunt potentes,
⁊ p̄ alia alalia intelligunt minus potentes q̄ fortuna muta inferat his q̄ poten-
tes fuerunt cōsimilia mala: ⁊ interdū mala p̄ bonis.

Armis ⁊ caude studio testatur amorem

Nunc lingua catulus nunc pede calcat herum

Gaudet herus comitq; canem comitemq; ciborum

Efficit, alludit turba ministra cani.

Arte pari similesq; cibos similemq; fauorem

Lucrari cupiens, inquit asellus iners.

Mhe catulo p̄fert virtus atq; vtile tergum

Nec fructu placeo: sed placet ille locis.

Ludam lude placens, sic ludi tempore v̄so:

Ut ludo placeat, ludit ⁊ instat hero.

Blandiri putat ore sonans, humerisq; p̄iorum

Pressis mole pedum, se putat esse p̄sum.

Clamat, herus, vult clamor opem, subit ordo clientum:

Multa domat multo berbere claua reum.
Quod natura negat nemo feliciter audet
Displicet imprudens vnde placere putat.

Hic autor ponit aliā fabulā cuius documētū est. q̄ stulti & imprudētes sepe crepāt placere prudētibus p̄ ea q̄ magis displicēt. Quodā enī tpe qdā vir. dīs ues canē habuit multū sibi charū: & sepe solebat canis applaudere pedib⁹ cauda & ore. Cū itaq; asinus illa q̄ fiebāt p̄ canē: & cogitauit q̄ simili ludo cōsimiles cibos & fauorē apud dñm pmereri vellet. Dixit enī intra se. Ego sū fortior & vtilior cane q̄ plus placet loco & ludo q̄ ego fructu & vtilitate. volo etiā ludere sic dño meo placeā: & cibos delicatos accipiā. Accidit igit̄ vt ip̄e interesset ludosaliēs supra dñm suū pedibus. mouēs aures caput & caudā. vt a cane dī dicerat dño suo sic placere sperauit. sed dñs pterritus cepit clamare. quare seruī occurrētes & dño subueniētes: asinū rudiētē fustibus iudat. & ludi q̄b⁹ charus fieri voluit grauit̄ cōfundit sic eū tractātes vt vix seminatus euaderet. Moraliter. sic stulti cupiētes p̄pūā naturā fallere intromittūt se de talibus q̄ natura eis nō cōcessit. & sic ibi fiunt iniurios & faciūt se confusos.

Rigida sopito blanditur silua leoni
Cursitat hic myrum ludere prompta cohors
Pressus mure leo murem capit. ille precatur
Ille precem librat. restitit ira precī
Hoc tamen ante mouet animo. quid mure perempto
Laudis emes. suminos vincere parua pudet.
Si nece dignetur leo murem. nonne leoni
Dedecus est. muri ceperit esse decus.
Si vincat minimū summus. sic vincere vinci est
Vincere posse decet. vincere crimen habet.
Si tamen hoc decus est & laus. sic vincere laus est
At decus hoc minimo fiet ab hoste minus.
De precio victi pendet victoria. victor
Tantus erit. victi gloria quanta fuit.
Mus abit & grates reddit si reddere possit
Spondet opem. solus sit mora parua dies
Nam leo rete subit. nec prodest viribus vti
Sed prodest querulo murmure damna loqui
Mus redit. hunc reperit. cernit loca vincula rodit.

Hac ope pensat opem. sic leo tutus abit
Rem potuit tantam muris prudentia dentis.
Cui leo dans veniam se dedit ipse sibi.
Tu qui lumina potes ne despice parua potentem
Nam prodesse potest. sed quis obesse nequit.

¶ Hic autor ponit alia fabulā: cuius documentū est. q. diuites et potentes debent pauperibus misereri. et si pauperes in paruo delinquerēt: debent diuites eis indulgere. q. potuerunt in posterū pauperes diuitibus prodesse. Istud nobis declarat p. leonem et murem. Quia quodā tpe quidam leo dormiuit in neomore vbi mures circūcirca cursabant ludentes. Accidit autē q. quidam mus casu leonem tetigit. et sic somnū eius turbauit. Leo igitur excitatus apprehendit murem: cui mus ait. O leo tua nobilitas mihi parcat. quia non malo animo sed mihi casualiter hoc accidit. Petiit itaq. mus veniam. Leo igitur misericordia motus dimisit murem illesum. cogitans intra se q. esset sibi parua gloria si murem damnares. Contigit autē postea q. idem leo transiens p. illuam cecidit in laqueū. qui non potuit laqueum suis dentibus dissoluere: et sic se ab illa captiuitate liberare. Et ergo emisit rugitus et strepitus querulosos. quibus auditis venit supradictus mus cui leo prius pepercit. vidensq. leonē laqueatū et eum cognouit. et recordatus est beneficii leonia et corripuit et dissoluit cordas reos siue laquei. quibus dissolutis leo liber abscessit. et vt dicit autor. ille leo dans grates muri dedit seipsum ad nutum muris: eo q. mus liberauit eum a morte.

¶ Moraliter autem sic potentes non debent spernere debiles et impotentes: quia licet pauperes et impotentes quōq. nocumētū inferre possint. quōq. tamen possunt potentibus prodesse.

¶ **Q**ubi mole lacet inliuus matremq. precatur
Ut pro se superis det sacra deoq. preces
Mater ait mi nate deos et sacra deorum
Relisti recolunt impia facta dei
Criminis ultores pensant pro crimine penam.
Dum sacra turbares pena timenda fuit
Te cogit timor esse piū te pena fidelem.
Hic timor hec pietas cum nece sera venit.
Qui maculat vitam cur mundas incolit aras.
Quem sua facta premunt cur aliena leuent.

¶ Hic autor ponit alia fabulā: cuius documentū est. q. ille q. p. totā vitā suā ipse et crudeliter vixit sine cū viderit mortē imminere sepe frustra inuocat diuinū auxilium. Istud nobis p. mīlū declarat. Quodā enī tpe mīlū in magnā cecidit egritudine et desperauit de vita. Rogauit igit matrem suā vt p. sua sanitate ipsa

vellet intercedere. Cui mater rñdit. **O** fili tu leſisti deos ⁊ sacrā deor. ⁊ ideo dū
recolſit ⁊ ad memoriā reduciſt tua piana facta. vñare dabit tibi penā tuis me
ritis cōdignā. ſed quā infirmus es imploras auxiliū deor. ſed nimis tarde. qā
hec pena timēda fuit qñ peccaſti. vñde timor te cogit nunc eſſe piſi: ⁊ pena co
git te eſſe fidelē. ſed timor ⁊ pietas nimis tarde aduēniſt. Moraliter. ſicviri cri
minofi cū viderint mortē imminere invocāt vtros ſcōs ⁊ religioſos vt ipſi inter
cedant p eor pccōs apud ſummū deū ſed timendū eſt q hoc eſt nimis tarde.

Abulā nata ſequi mores ⁊ pingere vitam

Tangit quod fugias quodq; ſequaris iter

Rege carens nec regis inops. ſine lege nec exlex

Abſq; iugo geſſit attica terra iugum.

Libertas errore carens ſe ſponte coegit.

Et pudor ob legem fortior enſe fuit.

Ne libitum faceret. regem plebs libera fecit

Et que non potuit pellere iuſſa tulit.

Rex cepit lenere bonos punire nocentes

Queq; leuanda leuans queq; premenda premens

Hos onerat nouitas ciues. in lege nouella

Quod leuiter poſſent vix potuere pati.

Urbein triſte iugum querula ceruiſe ferentem

Œſopus tetigit. conſona verba mouens.

Hic auctor ponit aliā fabulā: cuius documētū eſt. q melius eſt ducere vitam
cū libertate q cū ſeruitute. Quodā enī tpe hoīes cuiuſdā terre. ſ. attice erant
liberrimi ſed nō poterāt ppiā libertatē ferre. quare eligerūt ſibi vñū regē cui
obediebāt. ſed populus iſte prius liber poſtq cōſtituebat regē: rex ipe elēuās
bonos ⁊ premēs malos ita eos coegit q vix poterāt deducere vitā cū magno
timore: quā ante duxerūt cū libertate. Concludit auctor q illa gens hec merito
paſſa eſt q fecerat ſe vilē. Quicūq; ergo nō cōtēntus eſt vitā libera merito pa
titur miſeriā. Tunc ſubdit in fine q iſte populus atticēſis pluries querula vo
ce deplorauit amiſſionē libertatis. Et ergo peritus quātū pōt ſeruabit ſibi pro
piā libertatē. iuxta illud. Non ſit alterius q ſuus eſſe poteſt. ppter iſtos hoīes
attice terre poſſumus intelligere oēs hoīes vitā liberā ⁊ rectā ducētes. quāſi
nō ſunt cōtēnti ſubdit ſe vñū. ⁊ ſic torquētur cōtinue in cōſcientiis ⁊ efficiunt
ſerui. q qui peccato ſe ſubdit eiꝝ ſeruis efficiunt.

Ulinū pariat. linū de ſemine ſemen

Putrit humus. ſed aues tangit hīrundo metu

Hec ait. hoc ſemen nobis mala damna minatur.

Uellite pro nostris semina sparsa malis.
Turba fugit sanos monitus. sanosq; timores
Arguit, exit humo semen & herba vires.
Rursus hirundo monet instare pericula. rident
Rursus aues, hominem placat hirundo sibi.
Cumq; viris habitans cantu blanditur amico
Nam preuisa minus ledere tela solent.
Iam metitur linum iam fiunt retia. iam vir
Fallit aues. iam se conscia culpae auit.
Utile consilium qui vitat inutile sumit
Qui nimis est tutus retia iure subit.

¶ Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est. qd nullus debet contem-
nere consilium alterius. qd accidit multoties qd respuentes consilium sunt impules.
Vnde frequenter eis malum euenit. Istud nobis declarat qd semen lini seminatū
in terra. & qd hirundine & alias aues. Nam quodā tpe hortulanus seminauit se-
men lini in agro suo. ad quē hirundo & alie aues cōsueuerūt venire p necessarios.
Hirundo v̄ro p̄ciciens futurū malū p̄monuit alias aues resistere huic se-
minationi dicēs. Hoc semē multiplex periculū parabit. ergo euellamus illud
ne malū inde venturū nobis adueniat. quo audito alie aues minus p̄uide hī-
rūdinis consiliū cōtēpserūt. quo v̄iso hirūdo suū genus cōuocauit: & federa pa-
cis cū hoibus inuit. Erat autē forma pacis qd neutra pars in dāno alterius cō-
gitarēt. & sic hīrūdines ex signo pacis in domibus nidificauerūt. Tēpore ergo
messis hortulanus colligit sibi linū seminatū. & inde retia & laqueos fabricauit
p quos tpe hortulanus oēs alias aues capiebat. q̄ capte recognouerūt qd stul-
te ip̄euerūt consiliū hīrūdinis. Allegorice. p aues intelligere possumus p̄cō-
res. p hīrūdinē v̄ro sp̄iales qui sepe amonitiones sp̄nētes tandē p retia
captuntur & eterno igni traduntur.

¶ Vix nihil auderet petulantes ledere ranas
Supplicuere ioui ne sine rege forent.
Iupiter huic voto r̄sūm dedit ausa secundas
Rana preces subito sensit in amne sonum.
Nam ioue pante trabem, trabis ictu flumine mota
Immersit subitus guttura rauca timor.
Placato rediere metu spectare sigillum
Stando procul regem pertinuere suum.
Ut nouere trabem per se non posse moueri.

Pro duce fecerunt tertia vota Ioui.
 Ira Iouem mouit. regem dedit. intulit hydrum
 Hydus hians gula cepit obire lacum.
 Clamstat ecce lacus moximur pie Iupiter audi
 Iupiter exaudi: Iupiter affer opem.
 Ille refert. emptum longa prece ferte magistrum
 Vindicet eternus omnia spreta metus
 Nos sepelit venter. nostri sumus esca tyranni
 Aufer cedis onus redde quietis opem
 Omne boni precium nimio vilescit ab usu.
 Fitque mali gustu dulcius omne bonum.
 Si quis habet quod habere decet sit letus habendo.
 Alterius non sit qui suus esse potest.

Chic autem ponit vnam fabulam similem fabule precedenti. cuius documentum est quod homo existens in deteriore statu non debet se cito mouere ab illo statu. Item omne bonum diu visitatum nullo amaro permixtum nequaquam delectabiliter sapit. Nam homo assuefactus in deliciis nescit quid est delicata vita: nisi quando vitat vitam miseram. Illud nobis inuit fabulose per ranas. quodam habuerunt vitam multam liberam. quando cum eis non sufficeret continuus pulsabat per cibum ipsi Ioue ut dignaret eis cedere regem quem regeret eos. Iuppiter autem audies deridebat eas. secundario instabant rane per regem. Iuppiter audies rogatus eam continuo misit eis regem cui obedire deberent: sed trabs quam cum de superis bus erat percipitata quassabat aqua. Stupebant ergo omnes rane in aduentu magni regis: ab eius aspectu fugientes in atris suis se occultabant. postea sono missus gato rane exponere ceperunt capita sua ex aqua: et reuerterunt ad salutandum regem. Cum autem vidisset quod rex eam sed trabs per se non moueret dicebant quod ille rex penitus esset inutilis. quia super eum residentes viliter eum pedibus calcabant. Tunc ite rane rogauerunt Ioue per nouo regem dicentes illi quem miserat Iuppiter lignum esse et olmo ignem. Iuppiter ergo cum indignatione misit eis colubum mire magnitudinis. Coluber autem ex ferocitate innata nulli pepercit: sed omnes quas regere deberet eripuit et deuorauit. Tunc inceperunt omnes rane a spectu eius fugere non audientes comparari: sed occulte mala sua nunciabant Ioui ut auferat regem omnes vnanimiter rogabant. quibus auditis: risit Iuppiter. Habeatis regem vestrum per quo longo tempore rogastis. et quod fuistis in pace: sed per istos in miseria. Allegorice. rane sunt diu homines cuiuslibet status qui ignem ferunt in istissimo domino. sed domino nostro Iesu Christo applicantes se seruitio aliter: sunt crudelissimi sed diaboli. cui seruendo torquent hic in presentia. et postea eternally cruciabunt in inferno. et si vellent redire ad pristinum deum eis iam non concedit.

Accipitrem milui pullurum bella columbe.
 Accipiunt regem. rex magis hoste nocet.

Incipiunt de rege queri quod sanius esset
Nilui bella pati q̄ sine Marte mori
Si quid agas prudenter agas & respice finem
Ferre minora volo ne grauiora feram.

CUic autor ponit vnā aliā fabulā: cuius documētū est. q̄ in oī tpe debemus
respicere finē agūi nostrorū. cuius ratio est: q̄ actus nostri nō redduntur boni
nisi ex bonitate finis. Aliud documētū est q̄ de duobus malis minus malum
est eligendū. Istud innuit nobis fabulose p̄ colūbas. Quodā enī tpe columbe
habebant guerras contra milūs: cui volentes resistere eligerunt regē sc̄z acci-
pitre sperantes q̄ accipiter eis parceret: & p̄tra milū pugnaret. sed accipiter
postq̄ rex factus esset p̄sequitur eas plusq̄ milūs rapiēdo & dilacerādo eas.
Quapropter colūbe p̄ixerunt adinuicē: q̄ melius esset sustinere bella milui q̄
sic interfici a rege & mori sine bello. **A**llegorice. q̄ se committit dño peruerso
causa defensionis. p̄dit auxilium qd̄ quesuit. Moraliter. p̄ hanc fabulā innuit
nobis q̄ q̄libet in suo statu licet patiat̄ur aliquā aduersitatē illā debet patiēter
tolerare. ne postea sibi contingat grauiora.

EUre vocante canem. p̄tensio munere panis
Spreto pane canis talia verba mouet
Ut sileam tua dona volunt, furtisq̄ laborant
Esse locum, panem si fero cuncta feres.
Fert munus mea damna tuum. latet hamus in esca
De priuare cibo cogitat iste cibus.
Non amo nocturnum panem plus pane diurno
Aduena plus noto non placet hostis hero
Non rapiet nor̄ vna mihi bona mille dicrum
Nolo semper egens esse semelq̄ satur.
Attratu tua furta loquar nisi sponte recedas
Hic silet ille manet; hic tonat ille fugit
Si tibi quid detur: cur detur respice. cum des
Cui des ipse nota. teq̄ gulose doma.

CUic autor ponit aliā fabulā: cuius documētū est. q̄ nō oībus fides adhibē-
da est: sed viris cōstantibus & fidelibus. nā qui cito credūt quibuscūq̄ hoībus
indifferēter cito decipiūt̄ur. & q̄nq̄ inde magnā patiūt̄ur miserā. Unde fabula
ista vult q̄ nō debemus oībus fidem adhibere nobis muncra p̄mittentibus
aut etiā dantibus. sed debemus videre causam cur dentur. & ad quē finem tale
munus detur. Illud nobis declarat p̄ vnū furē & canē. Quodā enī tpe fur qd̄
dam egressus de nocte ad aliq̄d furtiue acquirendū a casu intrauit domū cui

iusdam viri in qua erat canis peruiſi q̄ laborauit ſuis latratibus furē effuga-
re. ſed fur vt irā canis tēperaret panē ei obtulit. cui dixit. Panem tuū minime
curo quē te ad decipiendū mihi dare cognoſco. Scio enī q̄ cauſa furandi huc
veniſti: ideo mihi prebeſ panē vt taceā. ⁊ vt oīa bona huius domus tecū af-
feres. vnde tuū munus mihi oblatū in grauiā mea dāna machinātur. ⁊ preco-
gitat me priuare cibo domeſtico. ⁊ ergo niſi ſponte recedas tua furta meis la-
trantibus corā oībus maniſeſtabo. Sic moraliter ſaluatū eſt q̄quid bono ⁊ fide
impēditur: q̄ accepti beneficii nunq̄ obliuiſcit ad hoc ſemp̄ intēdens vt vicē
ſimilem benefactori reddere poſſit.

Ult lupus vt pareat maturum ſuccula fetum

Seq̄ noui curam ſpondet habere gregis

Sus ait hac cura careas mihi nolo miniſtres

Horrent obſequium viſcera noſtra tuum

Procul vt tutos liceat mihi fundere fetus

Procul hec pietas non erit apta mihi

Pro natis natura iubet timuiſſe parentem

Fine dato verbis hic abit illa parit

Tempore non omni non omnibus omnia credas

Qui miſero credit creditur eſſe miſer.

Hic auctor ponit aliā fabulā: cuius documētū eſt. q̄ nō oībus eſt fides adhi-
benda. nā q̄ credūt miſeris deceptoribus ſepe cōſequunt̄ inde miſeriā. Hoc nos
bis declarat p̄ lupū ⁊ ſucculā. Quodā enī tēp̄e lupus q̄dam ſup̄uentū vbi ſus de-
beret parere. ⁊ ip̄e recedēs iuxta eā obtulit ſuū ſeruitiū: ⁊ ait. Audiui te in p̄tu
laborare: ⁊ veni cupiēs tibi aſſiſtere. ⁊ in tanta neceſſitate obſequiū fidele pre-
ſtare. veſtras tenere pu- modeste ⁊ molliter ſuſcipiēdo ⁊ tractādo. Cui ſus
reſpondit. Si mihi auxi- re veniſſi: nunq̄ melius hoc facere potes q̄ ſi fe-
ſtimanter p̄cul recedas. q̄. quanto remotior tanto charior mihi eris ⁊ vtilior.
Eſt enī tui viri talibus intereſſe. nā qm̄ mater parit: ip̄e pater excluditur et
ab eſſe iubetur: quātomagis aliquis extraneus v̄z excludi a talibus. Moraliter
ſic pueris ⁊ falſis minime credendū eſt q̄ malū bono palliant. dulcia enī p̄fe-
runt. ſed venena trahūt. de q̄bus dī in euangelio. Tenuit ad vos in veſtimētis
ouiliū: intrinſecus ſunt autem lupi rapaces.

Terra tūmet tumor ille gemit gemituq̄ ſatetur

Partum. pene perit ſexus vterq̄ metu.

Cum tumeat tellus monſtrat ſe monſtra daturam

Hinc homines trepidant ⁊ prope ſtare timēt

In riſum timor ille redit. nam turgida mures

Terra parit. locus eſt quod timor ante fuit.

**Sepe minus faciunt homines qui magna loquuntur.
Sepe gerit magnos causa pusilla metus.**

Hic autem ponit aliam fabulam cuius documentum est. quod verbosi et presumptuosi sepe minus faciunt quam homines taciti. Concludit etiam quod ex nimia re sepe evenit magnus timor. Istud declarat nobis per terram. Quodam enim tempore terra emisit magni sonum et timebat et tremebat. propter quod quasi omnes homines tam viri quam mulieres perterriti pro timore perierunt. et cum terra sic timeret assererat se pariturum unum monstrum magnum et horribile quale ante non fuit visum. et ergo homines et cetera animantia tremantes non audebant prope stare ubi terra sic timebat. postea vero terra turgida et tumida peperit murum. et homines hoc audientes qui prius timuerant ridebant et invicem iocabantur. Est ergo documentum quod homines qui multa loquuntur sepe minus faciunt quam qui sunt taciti et pauca loquentes.

Quoniam grege barbato dum ludit iunior agnus
Tendit in hunc menti dissona verba lupus
Cur olivam immundam sequeris plus matre capellam
Lac tibi preberet dulcius ipsa parens
Est prope festina. matrem pete munera matris
Lac bibe. nam servat vbera plena tibi
Agnus ad hec. pia capra mihi lac dulce propinat
Ne vice matris alit et vice matris amat
Non mihi sed domino prodest me vivere. vivo
Ut metat in tergo vellerum multa meo
Ergo mihi prestat nutririque lacte caprina
Quam lac matris amans. mergat in ore tuo.
Omnes vincit opes securam ducere vitam
Paupertus nihil est quam miser vltimus opum
Nil melius sano monitu: nil prius iniquo
Consilium sequitur certa ruina malum.

Hic autem ponit aliam fabulam: cuius documentum est tale. quod nihil melius est bono consilio. Immo quilibet prudens debet sequi bonum consilium. Etiam includit quod loquens deceptorie non est credendus. Istud declarat nobis per lupos et agnos. Quodam enim tempore ovium quidam commisit curam capre agriculorum suorum nutriendum: qui vberibus capre contentus: cum grege caprarum silvas et pascua frequenteravit. Lupus autem videns hunc agnum in caponec audens cum invadere propter hyemem. dixit dolose talia verba ad eum. o tu agne cur abulas cum ista fetida capra matre tua dimissa. Meo igitur consilio ad matrem redibis qui servat tibi plena vbera. Agnus ad hoc sapienter respondit. O lupo ego non sum mihi ipse sed domino alteri subiectus sum. et quia dominus meus precepit

mibi ire est grege caprino. oportet me parere preceptis eius q̄ tradidit me. mī
capre ad nutriendū vice matris. Melius ergo mibi est q̄ nutrio lacte caprino
q̄ matris mee: et mergar finaliter in ore tuo. ¶ Cōcludit ergo q̄ quibet sapiēs
sicut magnus iste d̄z vti sano consilio: fugere consiliū insanum.

A Remauit natura canem pede dente iuuenta
Hinc leuis hinc mordax fortis & inde fuit.

Tot bona furatur sensum nam roboze priuat

Corpus. dente genas. & leuitate pedes.

Hic leporē p̄ndit. fauces lepus erit inermes.

Clumbem domini corripit ira canem.

Reddit verba canis dum me pia protulit etas

Nulla meum potuit fallere p̄da pedem

Defendit senti culpam laus ampla iuente

Pro sene qui cecidit. facta p̄iora vigent

Nullus amor durat. nisi fractus seruat amorem

Quilibet est tanti. munera quanta facit

Magnus eram dum magna dedi nunc muscidus annis

Vileo. de veteri mentio nulla bono.

Si laudes quod eram quod sum laudare memento

Si iuuenem recipis. pellere turpe senem.

Se misero seruire sciat qui seruit iniquo

Parcere subiectis nescit iniquus homo.

¶ Hic autor ponit aliā fabulā: cuius documentū est. q̄ homo necessitatus ser
uire alteri debeat cauere ne seruiat misero siue ingrato. q̄ seruiētes ingratis
sepe frustrant spe mercedis. Cōcludit etiā q̄ quibet t̄pe iuētutis d̄z se exerce
re in bonis operibus: vt tandē t̄pe senectutis illa pueniāt ad augmētū remu
neratōis. Istud significat p̄ canē venariciū. Quodā enī t̄pe erat qdā canis mut
tū leuis mordax & fortis: hoc t̄pe iuētutis. ppter qd̄ dñs suus est multū dñs
gebat. Cōtigit aut̄ successu t̄pis hūc canē venire ad senū. qd̄ qdē senū hīs trī
bus donis sc̄z leuitate fortitudine & mordacitate canē priuauit. Iste autē canis
senex factus vno t̄pe cucurrit post vnū leporē quē tandē capiebat. sed lepus a
dentibus canis euasit. q̄ canis ille iā p̄e senio edentatus leporē illū tenere nō
potuit. Qd̄ vidēs dñs canē multis verberibus cruciabat. Canis vero cruci
tus dixit. O dñe cū erā iuuenis nulla p̄da potuit meis euadere dēibus. sed
iā senio obstatē nō valeo tā fortiter p̄das capere. quare bono facta mee iuē
tutia debēt intercedere p̄ me antiquo. & debēt excusare meā impotentiā senis. s̄
p̄p̄dolo: q̄ diu seruiui vobis: seruiui vtiliter & a vobis diligebat. s̄ nūc ex quo
Lij

viribus deficientibus vobis perficere nequeo totā vřam a me auertistis dilectio
nē. et iste est modus hodierni tēpōis qđ dñi hoīes ab alijs lucrū psequunt et vřitas
tēradit eos beniuole tractāt et diligūt. sed lucro cessante tepescit amor et dilec
tio. Et ergo bene canis magnus erā cū magna decit. sed tā cū vilis est anteq
tas mea nulla mētio habet de bonis pteritis qđ tñ est cōtra iusticiā. Conclu
ditur ergo qđ ille male seruit qđ seruit maliciofo vel hoī ingrato.

Silua tonat lepores fugiunt palus obuiat. herent
Fit mora respiciunt ante retroq; timent
Delibzant in mente metus. se mergere pacti
Stant pariter. metuumt se rane stanna subtre
Unus ait sperare licet. non sola timoris
Turba sumus. vano rana timore latet
Spem decet amplecti spes est via prima salutis
Sepe facit metui non metuenda metus.
Corporis est leuitas et mentis inertia nobis.
Ista fuge causam suggerit illa necem
Sic timeat quicumq; timet. ne mole timoris
Spe careat. grauis est spe fugiente timor
Speret qui metuit. mozturos viuere vidi
Spe duce victuros. spe fugiente mori.

¶ Hic autor ponit aliā fabulā: cuius documētū est. qđ nřhū est melius et salu
bius bona spe. Includit etiā qđ vnus. consiliū bonā spem habētis multos cō
solatur. Istud declarat fabulose p lepores. Quodā enī tēpōe vento multū impe
tuofo stante arbores: cuiusdā nemoris p flatū venti magnū sonū fecerūt. vnde
leporēa istius silue territi ceperūt fugere. et sic currentes venerūt ad quādam
paludē quā ptransire non poterant. ipsi vero sic stantes viderunt ranas in pa
lude submergi subtus aquā: quapropter ipsi ducti erant ad maiorē terrore et
dubitabant an se etiā vellent submergere sub aquis sicut rane. Ipsīs vero sic
dubitantibus: dixit vnus cor. Vere nos sumus soli illi qđ timēt vano timore. qđ
videmus qđ pie timore inutili rane iste submergūt se. quasi diceret vana et fru
stra timemus. Cōsolemur itaq; et habeamus spem firmā et bonā. nam spes est
prima via salutis. habeamus igit spem. nā leues sumus corpore ad currendū
viā asperā. licet graues simus mēte. Cōcludit ergo qđ nullus debeat ita timere.
qđ careat bona spe: immo timor ille sine spe est grauis. Et dicit autor qđ hoīes
mōzturi habentes bonā spem de vita sepe viuūt p longa tēpora. et ecōtra aliq
victuri p longa tēpora desperātes de vita sepe moriunt. Nřhū igitur est meli
bona spe. et nřhū peius est desperatōe. Moraliter oīs homo soli sui et patrie les
ges et cōsuetudines libenter ferre debet. qđ vānū est loca mutare. oīs enī regio
seruat qđ fugias. et vbiq; inuenies tuū superiorem.

Apra cibum querens hedum commendat ouili
Hunc illi solida seruat ouile sera

Natum cauta parens monitu premunit amico,
Ut lateat nec sit in sua damna vagus
Hic latet ecce lupo mouet hostia voce capellam
Exprimit ut pateant ostia clausa petit
Sta procul hedus ait caprisas gutture falso
Cum male caprises te procul esse holo
Quod mea sis mater mentitur imago loquendi
Rimula qua video te docet esse lupum
Insita natozum cordi doctrina parentum
Cum pareat fructum. spreta nocere solet.

Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est. qd pueri obediētes parentibus sepe consequuntur commodum et honorem de hoc. Et p oppositi pueri spernētes mandata parentum ac etiā consimilia frequenter consequuntur damnum et viciū. Unde dicitur allegorice. Audiet hic vitricum patrem qd spernit amicum. Istud nobis declaratur p quādam fabulam. Quodā enī tpe dum capra quēdam ad pascua sollicita iret. reliquit paruulum hedum in domo: cui precepit ut se obseraret ne quis obseratam domū intraret donec ipsa rediret. Cum autem capra ista dixisset ad hedum: lupo secrete assitit ante fores audiens quid mater precepit filio suo. Sed capra abeunte: lupo dolose venit et pulsabat ad hostium et cepit vocem capre imitari. iudicans ut cum paruulus maternā vocem audiret: subito ianuās clausas aperuisset. sed hedus p rimulam cōspiciens et matrem non videns sed lupū sic locutus est. Vocem qdem maternā audio sed neq caput neq pedes eius video. immo imago quā p rimulam cerno docet te esse lupū. quare ad me non intrabis. Sic ergo concluditur qd pueri suis parentibus obediētes prudenter agunt. sed pueri recedentes a preceptis parentum imprudenter agunt. et sepiissime ad malū finē deueniūt. Moraliter. sūt multi qui consuetudine q̄ secundaria est natura ab origine deviantes eos a q̄bus geniti sunt nō recognoscūt: sed potius a quibus nutriti sunt. unde est qd natura recedunt et priuantur moribus bonis.

Ocruius oui presente lupo sic intonat. amplum
Uas tritici debes reddere: redde mihi.
Sic iubet esse lupo. paret timor ista iubenti,
Namq die fixo debita spondet ouis
Fit mora. ceruus ouem verat de federe. ceruus
Inquit ouis. non stant federa facta metu

Ne decuit presente lupo quocumq; fateri.
Ne decuit fraudem pellere fraude pari.
Cum timor in promptu sedeat. promissa timoris
Marcent. nil fidei verba timoris habent.

¶ Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est. qd promissiones facte propter metum corporis non obligant promittentem. Concludit etiam qd homo cum fraude etiam potest se defendere contra malos et fraudulentos. Quodam enim tempore cervus impetebat ouem lupo presente. dicens qd sibi vas tritici deberet. quare cervus requisivit ouem ut sibi solveret. Lupus hoc audiens precepit omni ut cervus satisfaceret: soluendo quod sibi debebat. quod audiens ouis cum magno timore respondit qd hoc libenter faceret. et assignatus est dies in quo ouis satisfaceret cervo. Die autem prefixo veniente accessit cervus ad ouem dicens: ut redderet tritici quod promissit. Ovis autem respondit cervo dicens. Ego nihil tibi debeo: nec aliquid tibi dabo: quia licet promiseram solvere tibi triticum: non tamen solvam. quia solum ex timore presentis lupi promissi. Si enim lupo non assuisset: nihil tibi promississem. quare nihil tibi dabo. Concluditur ergo qd promissiones timore mortis facte non obligant promittentem ad soluendum promissa.

Rustica mensa diu nutritum fouerat anguem.
Humanam potuit anguis amare manum.
Gratia longa viri subitam mutatur in iram.
Ita per anguineum dirigit arma caput
Vulneris actor eget se vulnere credit egentem.
Anguis pro venia suppleat. anguis ait
Non ero securus cum sit tibi tanta securis
Cum cutis hec memorat vulnera facta sibi
Qui me lesit idem ledat si ledere possit.
Expediit insidio non iterare fidem.
Sed quia te pinguit sceleris. scelus omne remitto.
Nam gemitus veniam vulnere cordis eruit
Qui primo nocuit vult posse nocere secundo.
Que dedit infidus melle venena puto.

¶ Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est. qd homo semel inuentus in dolo semper habet suspectus. quia secundum iura quod semel inuentus est malus semper malus esse presumitur. Includit etiam qd aliquis forefactor ex contritione cordis veniam petens: merito debet indulgentiam consequi. Et istud declarat fabulose per rusticum et anguem. Quodam enim tempore rusticus in domo sua nutritum anguem. quapropter anguis merito tenebat diligere rusticum: quia recepit ab eo nutrimentum: nec scivit qd rusticus

us et nutrimentum ad malum finem ministrabat. Successu vero temporis rusticus iratus incendebat exequi finem sui mali in anguem ipsum baculo percutiens et vulnerans. postmodum contigit rusticum depauperari. depauperatus cogitavit suam paupertatem sibi accidisse eo quod anguem percussit. quare rusticus rogavit anguem ut sibi ignosceret. Anguis autem respondit rustico dicens. Ex hoc quod volebas me interficere tibi non credam amplius. etiam de te non sum securus: cum in manu tua habes magnam securim. Nam ex quo semel lesisti: timeo quod secundo lederes si posses. tamen quia penitet te facti. ideo totum peccatum tibi dimitto. quia gemitus et cordis contritio veniam merent. Concluditur ergo quod quicumque forefecerit suo tempore: semper post hoc habet suspectus. Concludit etiam quod dulcia et delectabilia propter malum finem alicui ex his bene non sunt vera dulcia: sed potius venena.

Musca premit caluum caluus vult ledere muscam
Ut muscam feriat se ferit. illa ridet.

Caluus ait. te parca iubet vicina iocari

Si ferioz rides si feriare cades.

Sospes ero decies ictus. semel icta peribis

Est mea prompta mihi gratia. surda tibi.

Iure potest ledi lesoz si ledat in illum

Unde brevis cepit lesio. magna redit.

Hic ponitur alia fabula: cuius documentum est. quod homines debiles potentioribus volentes nocere sepe decipiuntur. Concluditur etiam quod ex modica re frequenter oritur magna lis et discordia. Et istud nobis innuitur per muscam et hominem caluum. Quodam enim tempore musca ascendit super caput hominis calui: ut ipsum lederet. Caluus ergo sentiens muscam extendit manum suam ut muscam percuteret: et seipsum percussit. unde musca gaudens. Respondit tunc caluus. Tu musca rides quoniam ego percutor. sed si tu percuteris mox inde morieris. Ego licet multis vicibus percutor: et sanus tamen permaneo. Per istum hominem caluum intelligi possunt homines religiosi. per muscam intelliguntur homines seculares qui homines religiosos molestant et derident. qui sustinentes derisiones patienter non leduntur quo ad animas suas. Sed ipsi derisores vindicta diuine sententie contra eos profunde peribunt.

Vulpe vocante venit speratoz ciconia cenam

Fallit autem liquidus vulpe iocante cibus

Cum bibit ista cibos. solum bibit illa dolorem

Hic dolor in vulpem fabz scat arma doli.

Sunt pauci moza parua dies. auls inquit habemus

fercula que sapiunt. dulcis amica veni

Hec venit hec vitreo bona fercula vase recondit;
Hec solam recipit formula vasis auem.
Laudat opes oculo vasis nitor. has negat oxi
Formula. sic geminat visus odorque famem.
Sic vulpes ieiuna redit sic fallitur audens
Fallere. sic telo fallitur ipsa suo
Que tibi non faceres aliis fecisse caueto
Vulnera ne facias que nequis ipse pati.

¶ Hic autem ponit aliam fabulam: cuius documentum est. qd nemo faciet alteri
quod non vellet sibi fieri. Etiam includitur qd nemo alius decipiat ne simili mo
do decipiat. Istud nobis declaratur per vulpem et ciconiam. Quodam enim
tempore vulpes inuitauit ciconiam ad conuiuium cum animo doloso. et para
uit vulpes bona et liquida: et vulpes effudit et dispersit super mensam. quare id
conia cum rostro suo longo non potuit cibaria illa sumere. sed vulpes cum lin
gua sua lingendo omnia cibaria solus comedit. Et sic ciconia famelica recessit.
Ciconia cogitans de vindicta condigna. volensq. vulpi reddere rationem.
Post paucos dies inuitauit vulpem et preparauit bona cibaria. saporis boni
et odoris. que posuit in vase vitreo strictum habente orificium. Cum autem
vulpes venisset ad conuiuium non potuit ingredi vas strictum in quo erat ci
bus. Sed ciconia collum et rostrum immisit. et sic omnia cibaria sola consumpsit.
Vulpes autem videns cibaria congrua quibus vti non potuit fame plus
rima torquebatur. Et sic vulpes qui decepit ciconiam decepta fuit ab eadem.
Quilibet ergo caueat alijs facere quod sibi non vellet fieri. et caueat decipi et
ne simili modo decipiat.

¶ Un legit arua lupus reperit caput ere superbum
Hoc beat humanis ars preciosa genis.
Hoc lupus alterno voluit pede verba resoluit.
O sine voce genas o sine mente caput.
Fuscat et extinguit cordis caligo nitorum
Corporis. est animi solus in ore nitor.

¶ Alia fabula: cuius documentum est. qd bona naturalia multum prestantio
ra sunt bonis fortuitis: cuiusmodi sunt diuitie/pulchritudo/ et similia. Includit
tur qd bona anime sicut boni mores virtutes et scientie preualent bonis corpo
ris vt sunt pulchritudo/fortitudo/sanitas etc. Et istud declaratur nobis fabulo
se per quoddam caput habens formam humani capitis. Quodam eni tempore
lupus pertransiens campos inuenit quoddam caput artificialiter factum. habens
formam humani capitis. quo inuento voluebat istud sub pede dicere. Tu qui
dem habes formam et dispositionem hominis sensitiui: et ratione cares. quoniam
si haberes rationem non sustineres dedecus quod tibi facio. Et sic concluditur

q̄ bona anime piecellunt bona corporis.

Graculus inuento picti pavonis amictu.
Se polit & socias ferre superbit aues.
Quem fore pavonem pavonis penna fatetur
Pavonum generi non timet esse comes
Pauo dolum sentit. falli pavonis honorem
Increpat. & domitam verberare nudat auem
Ruda latet sociosq; fugit nimiumq; pudorem
Sustulit hunc duro vulnecat ore comes
Ascensu nimis nimium ruit. aptus in sinis
Est locus hic levis est illa rumina grauis
Qui plus posse putat sua q̄ natura ministrat
Posse suum superans se minus esse potest
Si tibi nota satis nature meta fuisset
Nec vilis nec inops nec sine veste forez.
Cui sua non sapiunt alieni sedulus auceps
Quod non est rapiens desinit esse quod est.

¶ Hic ponit auctor aliam fabulam: cuius documentum est. q̄ quilibet caveat
petere illa que statui suo non congruunt. Concluditur q̄ quilibet caveat sibi
usurpare res alienas. Nam quicumq; appetit bona aliena: sepe priuatur illis
& etiam bonis propriis. Istud nobis declaratur fabulose. Quodam enim tem-
pore graculus pulchram pellem pavonis inuenit: quam induebat & se intan-
tum exaltabat superbiendo de sua pulchritudine q̄ aliorum graculorum soci-
etate spreta pavonibus se adiunctis: inter quos conuersabatur fingens se pa-
vonem. Tandem quidem pauo percepit eum non esse verum pavonem: sed si-
crum. pellem pavonis sibi abstraxit denudans ipsum omnibus plumis. p̄p̄is
multisq; plagis impositis extra pavonum societatem ipsum proiecit. Cum au-
tem sic erat cictus nō audebat venire inter alios graculos. sed solus in secre-
to loco latebat. Cui dixit alius graculus increpando. Mi socie: quia petebas
q̄ nature tue non congruebat. ideo grande malum passus es. q̄ cupiens plu-
mas pavonis ab honore priuatus es proprio ad magnum vituperium tuum.
Ergo quicumq; non contentatur propriis: sed sibi aliena usurpat sibi non con-
gruentia frequenter priuatur vtriusq;.

Mula rapit cursum nam mulam mulio cogit
Mule musca nocet verberare siue minis
Cur pede sopito cursum tempusq; moraris.

Te p[ri]mo te p[un]go pessima turre leuis
Mula refert quia magna tonas bis magna videri
Nec tua facta nocent nec tua verba mihi.
Nec te sustineo sed eum quem sustinet axis
Qui mea frena tenet qui mea terga ferit
Audet in audacem timidus. fortius minatur
Debilis. audendi dum videt esse locum.

Chic autem ponit aliam fabulam: cuius documentum est. q[uod] homines natura
liter timidi videntes aliorum turamina sepe sunt peiores his q[ui] ex natura sunt
audaces. Istud nobis declaratur fabulose. Quodam enim tempore mula tra
hens currum percutiebatur duris verberibus ab auriga. eo q[uod] veloci motu cur
rum non trahebat. quod videns musca cepit moribus torquere mulam dicens
Mula curre velociter: quia ego p[un]go te et p[ri]mo. Audiens hoc mula resp[on]
dit. Musca quia vides me castigari dicis mihi multa opprobria verba. It[em] eas
men nec verbera nec tua facta nocent mihi: neq[ue] timeo te. sed solum aurigam
qui laboribus me p[re]mit. Concluditur ergo q[uod] timidi homines quando vident
alios diffortunatos pati miseriam: magis eis nocent et magis crudeles sunt q[uam]
mali homines potentes et audaces. Includitur etiam q[uod] timidus dum videt
auxilium audet invadere potentem et audacem.

Musca mouens lites. formicam voce fatigat
Se titulis ornat turpiter ipsa suis
Torpes merula cauis leuitas mihi queritur alis
Dat tibi fossa domum nobilis aula mihi.
Delitie sunt grana tue me regia nutrit
Merula bibis fecem sed bibo dulce merum
Quod bibis a limo sugis mihi suggerit aurum
Quod bibo. sacra p[re]uiis regia strata p[re]mo
Sero capis potum thalamis cum regibus vtoz
Regine teneris oscula figo genis.
Non minus vrentes reddit formica sagittas
Et sua non modicum spicula fellis habent
Ludo merula cauis nescit tua penna quietem
Sunt mihi pauca satis. sunt tibi multa parum
Ne letam iubet esse cauis. te regia tristem.

Plus mihi grana placent q̄ tibi regis opes.
Ucnatur mihi farra labor tibi fercula furtum.
Hec mihi pax mellit toricat illa timor.
Mundo farre fruor tu fedas omnia tactu
Cum nulli noccam cuilibet ipsa noces.
Est mea parcendi speculum. tua vita nocendi
Sunt mea que carpo. tu nisi rapta voras.
Ut comedas viuis. comedo ne viuere cessem
Ne nihil infestat: te fugat omnis homo.
Unde petis vitam rapitur tibi vita palato.
Dulcia vina bibens. fel necis inde bibis.
Se necrat ala tibi ventoso victa flabello
Aut mortem pateris: aut semiuiua iaces.
Si potes estui donis durare fauoris
Cetera si parcant non tibi parcat hyems.
Dulcia pro dulci. pro turpi turpia reddi
Verba solent. odium lingua fidemq; parit.

Hic autor ponit alia fabulā: cuius documentū est. q̄ populus nō d̄ vñ ap-
 probare & aliū vituperare ppter laudes ppias. Includit etiā q̄ homo d̄ tē-
 perate viuere & nō sumptuose. Includit etiā q̄ honesta allocutio honestā me-
 retur rñsionē. Istud declarat nobis fabulose p formicā & muscā. Quodā cnim
 tpe musca vituperauit formicā dicēs se esse nobilē. formicā aut ignobilē. q̄ for-
 mica esset tarda morās in cauernis terre. Ipa musca esset leuis potēs volare
 p alta. Enā dixit q̄ formica viueret de granis: & biberet fecē trahēs & sugens
 potū suū ex limo terre. Musca aut viueret de mēsa regia: & biberet potū ex va-
 sis aureis. & sic in multis alijs musca vituperauit formicā. sicut textus clare pō-
 nit. His auditis rē. rñdit formica musce increpādo simili modo cā dicēs. M
 sca quīs me multū vituperasti. nō tñ es laude digno. Quis etiā te laudasti. li-
 cet illa q̄ dixisti sint vera. habēs tñ alios defectus maiores. & rñdebo tibi p or-
 dinē ad obiecta. Primo h̄ mori in cauernis terre: tñ in eis habeo vitā quietē.
 tu h̄ p alta volas: cares tñ tuta quiete. & licet etiā tu comedis de mēsa regali &
 ego de granis: tñ ista modica mihi sufficiūt. tua multa nō sufficiūt ubi nec tñ be-
 ne saturaris. & sic cōsequēter formica ad oīa rñdebat. sicut clare in textu habet
 Moraliter p formicā possunt intelligi homines boni & iusti q̄ de laborib⁹ viuūt
 & modico cōtētant. Per muscā intelligunt hōies q̄ p curiam dñorū multa sibi
 accumulāt: q̄ interdū iniuste vsurpāt. q̄ volunt alijs pcesse dicētes se esse nobi-
 liores & meliores iactātes se de suis diuitijs. & vituperāt paupes de sua paup-

tate. quibus pauperes possunt ridere. Melius est modicum habere iuste quam magnas iniustias iniuste. pauperes enim qui de laboribus viuunt sobrie et caste iusta bona possident. Auari enim et gulosi qui bona sua interdum iniuste acquirunt. de quibus viuunt sumptuose et gulse. quare non sunt laude digni: sed magis confusione et vituperio.

Respondere lupo de furti labe tenetur

Vulpes. causa vocat. hic petit illa negat

Sine a sit iudex. docti non errat acumen

Judicis. arcanum mentis in ore gerit.

Judicium fingit poscis quod poscere fraus est.

Uisq; fidem de re quam negat ipsa fides

Tu bene furti negas te vite purior usus

Liberat. hanc litem pax domat. ira canis

Simplicitas veri. fraus estq; puerpera falsi

Esse solent vite consona verba sue.

Sordibus inbuti nequeunt dimittere sordes

Fallere qui didicit fallere semper amat.

¶ Hic ponit aliam fabulam: cuius documentum est. quod homines consueverunt malefacere diffidulter possunt se a malo retrahere. quia consuetudo est altera natura. Alii contigit quod homo consueverit malefacere vir potest bene agere. Istud nobis declarat fabulose per luppam et vulpem. Quodam enim tempore lupo accusabat vulpem de furto: et traxit vulpem in causam coram iudice. scilicet sine a. Sine a autem doctus iudex vera sciens et discretus dixit ad lupum. O lupo quare vulpi furtum imponis. certe credo quod vulpi iniuste imponis tale debitum vel tale nefas. cum vulpes sit iusta et recta in omnibus factis sine fraude. quare miror quod a vulpe queris hanc rem quam vulpes tibi non abstractit. quod vulpes sit iusta et recta ostendit suus modus viuendi honestus. ac si dicat ironice et derisive vulpes honeste viuit. et ergo iniuste imponis ei furtum. vulpes est vero simplex. et simplicitas virtutis est laudanda. Alii concludit quod si consueverunt malefacere possunt vix mala postponere.

Proba viri predo murum mustela precatur

Da veniam debes parcere. parce mihi

Quod caret hoste domus. quod abest a sorde fatetur

Esse meum pro me te rogat ergo faue

Servitio me redde tuo. mihi redde laboris

Premia. pro dono sit mea vita mihi.

Ille refert operum debetur gratia menti

Non operi. gratum mens bona reddit opus

Nemo licet proſit niſi vult prodeſſe meretur
Nam prodeſſe poteſt hoſtis obelle volens
Cum mihi prodeſſes. mihi non prodeſſe volebas
Hoſtibus ipſa meis ⁊ meus hoſtis eras
Non mihi monſtra necans. ſed eras tibi prouida ſol
Sic panem poteras rodere ſola incum.
Pane meo pinguis. mihi da pinguedinis uſum.
Damnis penſa nocem digna perire peri
Nil decorat factum niſi mentis ſola voluntas
Non operis fructum. ſed noto mentis opus.

Ut ponit alia fabula: cuius documentū eſt: qd niſi tñ ornat opus alicuius
quantū bona volūtas ⁊ recta intētio operādi. Cōcludit etiā qd non ſemp mer
ces tribuenda eſt hōi benefaciēti. qd aliquis interdū benefacit amico. tamē in
tendit nocere ei. Illud declarat nobis fabuloſe. Quodā enī tpe muſtela mora
batur in domo cuiuſdā viri qd deuorauit oēs mures. Cōtigit aut qd muſtela ca
picbat ab illo viro. qd capta rogabat veniā ⁊ dicebat. O bone vir parce mihi ⁊
da mihi veniā. qd p me tota domus tua eſt liberata a muribus. ergo faueto mi
hi. redde mihi premia mei laboris. ⁊ ſit mihi vita mea. pro meo piculo. Quib⁹
auditis ait vir dicens. Gratias actiones debent menti ⁊ nō operi. quaſi diceret
bona opera ſunt notāda ex bona volūtate ⁊ intentōe operantis. Nūllicet aliq⁹
benefecerit alteri. ſi tñ nō intendat benefacere: nō cōſequit meritū inde. qd ho
ſtis alicuius volens alteri nocere interdū pdeſt ſibi. Sic licet tu mihi pſuiſti.
non tñ intēdebas: qd eras mihi hoſtis. ⁊ enī hoſtibus meis ſc3 muribus quos
interfecisti. qd nō feciſti cauſa mei: ſed tui pſuiſti. qd muribus interfectis tu ſola
potes rodere panes meos. Tu ergo impinguata panibus meis redde pingue
dinis uſum. ⁊ p damnis mihi factis morē habebis. Cōcludit ergo qd ſola bo
na volūtas reddit opus meritorū ⁊ laudabile. Allegorice p muſtelā pñt intel
gi hypocrīte qd ppter laudē humanā fingunt ſe deuotos ⁊ religioſos faciendo
multa de genere bonorū vt appareāt boni ⁊ iuſti in conſpectu hōim. tandē per
morē deprehendi tradūtur p diabolū ad eternū ignē. qd ſe excuſant dicētes
Nōne dñe bona opera fecimus. Dñs rīdet. Nescio vos. Quia nō ppter me
ſed ppter laudē temporālē feciſti bona opera.

EQuari vult rana boui tumet ergo. tumentē
Natus ait. ceſſa pre boue tota nihil.
Rana dolet meliusq; tumet premit ille tumentem.
Vincere non poteris victa. crepare potes.
Tertius iratam vexat tumor. illa tumoris
Copia findit eam viſcera rupta patent.

Cum maiore minor contendere desinat, & se
Consulat, & vires temperet ipse suas.

Hic penit alia fabula: cuius documentū est, q̄ minor nō d̄ se cōparare ma
iori, q̄ cōparatōes sunt odiose. Cōcludit etiā q̄ supbia pauper est multū vitu
perāda: q̄ frequēter est multū nocua. Istud declarat fabulose p̄ ranā. Quos
dā enī t̄p̄e rana ex plaude egressa vidit magnū bouē in pascuis: cui voluit esse
similis & incepit se inflare dicēs paruulis suis. Inspicite me & videte si iā sū boui
equalis. Rīderūt nati sui. & mī noli timere & inflare te, q̄ respectu bouis ni
hil es. Et sc̄da vice magis inflauit se dicēs natis suis. Quid vobis mō videt, q̄
rīderūt dicētes. Tu nullo mō potes esse equalis boui, vñ poteris crepare per
medū ppter nimis inflationē. Rana hoc audīs multū irascebat. Et iterū ter
tia vice inflauit se tantū q̄ media crepuit, & sic rupta viscera effluerūt. Patet
ergo q̄ minor nō d̄ se cōparare maiori. Allegorice, p̄ ranā, pōt intelligi supbus
per nati eius cōsciētia sua, q̄ supbū de sua supbia & mētis inflatōe redarguit
q̄ cū nō desistit, sed magis eleuat in sua supbia tandē rumpitur.

Sollicitus pede currit leo, spina leonem
Vulnerat, offendit in pede inersa pedem
Fit mora de cursu, leuitas improuida lapsus
Sepe facit, leso stat pede, turba pedum
Utr egrum sinit ire dolor, senēq̄ fatetur
Maior idem loquitur vulneris ipse dolor,
Cum miseros lesit fortuna medetur eisdem
Hinc est cur medicum plaga leonis habet,
Nam leo pastorem reperit, pastorq̄ leoni,
Pro dape tendit ouem, respuit ille dapem,
Supplicat, & plagam tenso pede monstrat, & filium
Diat opem, pastor vulnera soluit acu,
Exit cum sanie dolor hinc & causa doloris
Hinc blando medicam circuit ore manum,
Sospes abit meritisq̄ notas in corde sigillat,
Tempore deleri gratia firma nequit,
Hinc leo vincla subit, romane gloria pede
Hunc habet, & miseris additur ille feris,
Ecce necis penam pastori culpa propinat,
Clauditur in medīs & datur esca feris,

**Hunc leo presensit petit hunc, timet ille, timent
Hec fera blanditur, sperat abitoq; timor
Nil feritatis habens ludit fera, cauda resultat
Dum fera mansuescit se negat esse feram.
Hunc tenet hunc lingit peulatoq; salute salutem
Nulla sinit fieri vulnera nulla facit.
Romat stupet parcatq; viro parcatq; leoni
Hic redit ad silvas & redit iste domum.
Non debet meritum turpis delere vetustas
Accepti memores nos decet esse boni.**

Hic autem ponit aliam fabulam: cuius documentum est, quod tempore vetustas siue longevitas ipsi non debet delere beneficium acceptum: sed omni tempore quod beneficium accepit: tenet esse memor beneficij accepti. Iuxta dictum seneca in principio de beneficiis. Oblitus est beneficij accepti est opus malignantis. Istud declarat nobis fabulose de quodam pastore ovium & de leone. Quodam enim tempore leo pertransiens silvam per loca spinosa per praedam rapienda, pedem suum in spinis graviter vulneravit: & sic ulterius procedere non potuit. Leo sic vulneratus huc & illuc circumiens remedium quaesivit sui doloris, ipse vero desolatus: videns pastorem ovium per cura gregis in vicino nemore residentem: hunc leo aggrediens medellam ab eo sperans pedem ei potrexerat. Pastor autem cognita doloris causa manum apposuit & spinam cum sanie extraxit. Leo vero sic adlatus & a spina liberatus grates quas natura processit submisso capite & blendo caude verberare medico suo exhibuit, & sic valefaciens recessit, sed in corde reservavit beneficium acceptum. Contigit autem postmodum quod iste leo fuit raptus in vire romana & clausus in quodam castello cum multis aliis leonibus & feris in quo malefactorum intrudebant a leonibus devoti adis. Post hec etiam contigit ut pastor medicum leonis coram rege accusaret, & precepto regis in locum venatorum missus est a leonibus devoti adis. Leo autem medicum suum per digno agnoscentes obsequio quo potuit cum venerat, & alios leones in ipsum seuire volentes placat & mitigat, & sic medicum suum a dentibus leonum defensat. Hoc autem videntes romani mirabantur, quare ipsi admiratione & pietate moti ab eos liberauerunt, scilicet pastorem & leonem, quo facto leo rediit ad silvam & pastor ad domum. Concludit ergo quod bonum est facere & reminisci: quia mutuis beneficiis fovet amicitia, & mutuis maleficiis crescit discordia. Notandum etiam quod secundum quosdam presens textus non praeterdit fabulam. Imo potius veritatem meram praetendit, & hic nihil ponit quod videtur includere impossibilitatem credendi. Unde dicitur ista historia inveniri in chroniciis romanorum.

Audet equus phaleris, freno sellaq; superbit.
Ista quidem nescit aurcus arma color
Obstat asellus equo, vicus premit arctus asellum.
Alerat onus, tardat natus eundo labor.

Quod sibi clausit iter sonipes inclamat asellum
 Occurris domino vilis aselle tuo.
 Uix tibi do ventam de tanti crimine fastus
 Cui via danda fuit libera dignus eram
 Subtacet ille timens nutatq; timore silendo
 Tutior, & surda preterit aure minas.
 Summus honoz declinat equi dum vincere tentat
 Vincitur, & cursum viscera rupta negant.
 Priuatur phaleris, freno priuatur honesto
 Hunc premit assiduo reda cruenta iugo
 Huic tergum macies acuit, labor blccrat illum
 Huic inferre iocos audet asellus iners
 Dic sodes vbi sella nitens vbi nobile frenum.
 Cur est hec macies: cur fugit ille nitor.
 Cur manet hic gemitus cur illa superbia fugit.
 Vindicat elatos iusta ruina gradus.
 Stare diu nec vis nec honoz nec forma nec etas
 Sufficit, in mundo plus tamen ista placent.
 Viue diu sed viue miser, sociosq; minores
 Disce pati, risum dat tua vita mihi.
 Pennatis ne crede bonis te nulla potestas
 In miseros arinet, nam miser esse potes.

¶ Hic auctor ponit etiā fabulā: cuius documentū est, qd nullus debet despicere
 pauperes, qd pōt fortuna mutari, qd q̄ nunc est paup, postea pōt fieri diues. In
 cludit etiā qd nullus dī sup̄bire ppter copiam bonoz, videlicet diuitias vel hono
 res, qd breui tpe pōt priuari illis. Istud nobis declaratur. Quodā enī tpe quis
 dam asinus miser & tardus habens graue pondus supra dorsum obuiant cui
 dam equo nobili & phalerato ornamentis aureis in quadā via stricta, sic qd as
 inus nō poterat bene cedere equo nec locū dare ad perambulādū, quare equ⁹
 ira & indignatōe cōmotus insultauit & exprobrauit iniuriose asinū alloquendo
 dicens, Miser asine quomodo audes obuiare mihi, tu merito debes mihi, des
 disse locū. Asinus vero timens tacens recessit. Postmodū vero accidit eundē
 equū forē & pulchrū ire ad quoddā hastiludium in quo voluit fortiter currere
 rīpebat viscera, quare āplius nō erat utilis dño suo: sed vendidit eum cuidam
 carricario ad trahendum bigas, quare equus ille fuit subito maceratus p̄ra

dens omnem decorē pristinum. Postea contigit q̄ predictus asellus obuiant
huic equo bigā trahenti. quem asinus sic videns maceratiū derisive alloques
batur dicens. O bone socie. dic mihi vbi iam est tua pulchra sella. vbi tuū pul
chriū & deauratū frenū: qui iam est tante macerationis & debilitatis quo tua su
perbia iam iuit. de iure & merito hec pateris. q̄ nimia superbia ip̄e p̄spero ins
tatus eras. quare iusta ruina vindicat. vide gradus elationis. Concludit ergo
q̄ nullus d̄ credere bonis fortune & sup̄bire: q̄ subito recedunt.

Undet equus p̄ratum. petit hunc leo. cura leonem

Hec mouet. vt fiat esca leonis equus.

Inquit equus. mi frater aue. fruor arte medendi

Et comes & medicus sum tibi. paret equo

Sentit equus fraudes. & fraudi fraude resistit

Mente prius terens retia fraudis ast.

Quesitus placidusq̄ venis te temporis offert

Gratia. te rogitat pes mihi sente grauis.

Hic fauet. instat equo subiecto vertice. calcem

Imprimat. & sopit incumbra leonis equus.

Uix fugit ille sopor vix audet vita reuerti

Uix leo colla mouens respicit. hostis abest.

Sic leo se damnat. patior pro crimine penam

Nam gessi specie[m] pacis & hostis eram.

Quod non es non esse velis. quod es esse fateris

Est male quod non est: qui negat esse quod est.

Ubi ponit alia fabula: cuius documentū est. q̄ nullus debet se fingere tales
qualē non est. nec debet negare se esse talē qualis est. Includit etiā q̄ bene lo
quens & cū hoc malū intendens sepe fert malū q̄ intendebat. Istud declarat
nobis fabulose. Quodā enim t̄p̄e stetit equus in pascuis. & ecce leo pede cupi
dus ex improviso supuenit. quem vt equus vidit graui metu p̄cussus est. & ait
intra se. Angustie sunt mihi vndiq̄. & quid eligendum sit ignoro. leonē resistere
tutū non est. Tergū prebere periculosū est. Cogitauit ergo equus. Leo pius &
misericors est: & ip̄e simulato languore vtiq̄ subueniet. quare cepit hūmire. et
ostendere lesū se in pede posteriō. q̄ vt leo vidit paulatim accessit & tantū
doloris causam requisit. cui equus dixit se habere spinā in posteriōrē pede. q̄
nisi electa fuerit vel mihi mouē inferet. vel ab officio pedis pauabit. Et diu q̄
sui te nec inuenire potui. s̄ fortuna te mihi obtulit. Rogo igitur vt videas re
tro me: & videas pedē lesū. Ille vero solita pietate motus: tūc retro & genu
bus flexis ad pedē se inclinauit vt cām doloris videat: & curā adhibeat. s̄ fallax
equus vtriusq̄ calcibus frontē p̄j leonis sigillauit: & vulnerauit. & quasi mouit

leo cecidit in terrā. ipso sic prostrato velocius quo potuit fugit equus. leo vero in exaſi factus. cū poſt lōgā morā caput erexiſſet: circūcirca reſpiciēs. equū nō videndiſſet intra ſe. Merito hec paſſor. q̃ mentiebar me eſſe amicū cū eſſe ſem inimicus. Caveat ergo ſibi quiſq; ne alteri oſtēdat verbo vel facto qd̃ coe de nō intēdat. nec oſtēdat ſe amicū cū ſit inimicus. ne ſibi poſtea accidet qd̃ leo nū in ppoſito acciſit. Moraliter. nullus ergo d̃z pueriſi miſereri. vel iniquum fouere. q̃ quāto plus fouebit: de tanto aduerſior inuenitur.

Quadrupes pugnant aibus victoria mutat
Spes onerata metu. verat utrumq; gregem.
Linguit aues. que ſumit auis de beſpere nomen.
Nec timet oppoſiti caſtra ſubire choꝝ
Armat aues aquile virtus. & viribus implet
Et monitu. torpet altera turba metu.
Ampleratur aues pennis victoria letis
Pro titulo penam tranſfuga ſumit auis.
Uellere nuda ſuo pro plumis vulnera ſumit.
Edictumq; ſubit ne niſi nocte volet.
Non bonus eſt ciuis qui p̃fert ciuib; hoſtem.
Utiliter ſeruit nemo duob; heris.

¶ Hic penit alia fabula: cui? documētū eſt q̃ hō bon? nō d̃z p̃ferre extraneos ſuis p̃p̃q̃s: q̃ ſepe p̃tingit q̃ hoſes relinquentes p̃p̃quos adherētes alienis dāna patiunt & picula. Includit enā q̃ valde diſcile eſt ſeruire duob; dominis p̃trarie volūtatis. Iuxta illud euāgelij. Nemo pōt duob; dñis ſeruire. &c. Iſtud declarat nobis fabuloſe. q̃ quodā t̃p̃e aialia quadrupedia ac volucres de dignitate diſcrepantes diſcordiā habuerunt inter ſe tandē p̃ dignitate interſit bellū. Cū ergo aliquādiu certatiſſent incepit exercitus auiū timere. Hoc vidēs veſperilio trāſtulit ſe ad aialia quadrupedia cōtra aues. Hoc autē vidēs aquila rex auiū: cōſortauit oēs aues q̃ finaliter tenuerūt victoriā. bello autē ſc̃ilicet pacto p̃ parte volucrū veſperilionis aſtucia eſt accusata & tandē ſenectū talis data eſt vt p̃nis ſuis abiaſſis a cōſortio beſtiarū & volucrū imppetuſi deberet ſequeſtrari & nū t̃p̃e nocturno volare. Cōcludit ergo q̃ nullus bonus ciuis debet ſe opponere ſuis ciuib; & adherere hoſtibus. Allegorice p̃ volatilia boni angeli intelligunt. Moraliter hec fabula tangit leues & incertos hoſes qui veſperilioni ſimiles ſunt. & vtrāq; partem ſectantur.

Qui philomena ſedet. ſtudiū mouet oris amenu.
Sic ſibi ſic nido niſa placere ſuo.
Impetit eccipiter nidum pro pignore mater.
Supplicat. alter aſt plus p̃ce carmen amo.

Non prece nec precio sed ameno flectere cantu
 Ne potes. ille silet dulcius illa canit.
 Mente gemit licet ore canat mens eius arefcit.
 Cuius mellifluum manat ab ore melos.
 Impia fatur auis sordet modus illefcanoꝝ
 Et laniat natos matre vidente suos.
 Mater obit nec obire potest sic viuit vt ipsam
 Vincat vita necem. plus necē cladis habens
 Cor matris patitur plus nati corpoꝝ. corpus
 Rodit auis rostro. cor fodit ense doloꝝ
 Vestigat sua pena scelus. nam fraudibus vſo
 Aucape fraudolam filcus inelcat auem
 Finē malo claudi mala vita meretur iniqui.
 Qua capit inſonētes se dolet arte capi.

¶ Hic ponit alia fabula: cuius documentū est. q̄ hoīes peruerſe viuentes fre-
 quenter mala morte moriuntur. et q̄ frequenter talis est finis hoīm: qualis fuit
 vita eoz. Et istud nobis fabulose declaratur p̄ philomenā et accipitrē. Quodā
 mi tpe philomena sedens in arboꝝe dulciter cātant ad cōplacendum sibi ipſi et
 pullis suis. Qd̄ videns accipiter inuaſit pullos philomene vt eos deuoraret.
 Quare philomena rogauit humiliter accipitrē vt pullis suis parceret. Accipi-
 ter respondit. Nec prece nec precio flectere me poteris. sed tantū dulci cantu
 quo audito philomena dulciter cantare incepit. sed tamen dolebat mente. Ac-
 cipiter dixit philomene. Cantus tuus sordet in auribus meis. et statim pullos
 philomene lacerauit ipſa vidente. Postmodū aut contigit vt auceps istum ac-
 cipitrem suis laqueis capiebat: et ipm captum occidebat. Concluditur ergo q̄
 mala vita quandoq̄ malo termino terminatur: ita q̄ talis est finis qualis fuit
 rat ipſa vita. Moraliter p̄ philomenā intelligi possunt boni. p̄ accipitrem vero
 mali raptōes q̄ frequenter bonos inuadunt ipſis iniuriantes. tandē venit au-
 cept. i. diabolus: qui laqueo suo accipitrē. i. hominem malū rapit et interficit. et
 secum ad eterna perducit.

¶ Itat preda lupum ducit lupus ocia longa
 Facta cibo. vulpes inuidet ista mouet.
 Frater aue miroꝝ cur tanto tempore mecum
 Non fueris. nequē non memoz esse tui.
 Ille refert pꝛo me vigilet tua cura. precari.
 Numina non cesses ne mea vita ruat

fraude tamen munista benis, falsoq; benenum
 Melle geris, doloꝝ est copia nostra tibi.
 Extorquere paras aliquid furtumq; minaris
 Sed mea vulpinam respuit esca gulam
 Spreta redit spretam stimulat doloꝝ, apta doloꝝ
 Fraus subit, ad pecorum transuolat illa ducem
 Hunc mouet his verbis, tua gratia numinis instat
 Sit tibi, namq; lupum dat mea cura tibi.
 Hostem perde tuum tuto facet hostis in antro
 Ut fauet, antra petit qui necat ense lupum.
 Ista lupi consumit opes sed floret ad horam
 Vita nocens, vulpes casse retenta gemit.
 Cui nocui nocet ecce mihi nocuisse nociuo.
 Jure cado cuius decidit arte lupus.
 Vivere de rapto vita, rapit inuidus instans
 Alterius damnis in sua damna redit.

¶ Hic antor ponit aliā fabulā: cuius documentū est, q̄ hoīes viuentes de rap-
 pina sepe de vita tollunt ante tēpus. Istud nobis declarat p̄ lupum ⁊ vulpem
 Quodā enī tēpe fuit q̄dam lupus q̄ multas diuitias ⁊ predas in suo antro con-
 gregauit, ppter q̄d ip̄e duxit longā vitā ociosam. Contigit autē q̄ q̄daz vulpes
 famelica cupiens ex predis lupi saturari ad lupū eucurrit sub amoris specie
 ip̄m salutādo. ¶ frater mi lupe salue, ego multū miror q̄ in tanto tēpe nō venis-
 sti ad me, ego tanti amoris incēdio te diligo, q̄ tui obliuisci nequeo. Cui lupus
 respōdebat. ¶ vulpes cōstanter confido q̄ tu habes curam de me, ⁊ quotidie
 intercedas p̄ me ad ip̄os deos: vt vita diuturna mihi cōcedat, ⁊ licet ita sit: tū
 fraudulēter ad me venisti cupiens aliquid habere de meis predis. Vulpes igitur
 a lupo sp̄icta cogitauit aliā fraudē p̄ quā posset sibi aliqd̄ acquirere de pre-
 dis lupi, quare currens ad pastorem ouium dixit ei q̄ sciret lupum inclusum in
 quodam antro, ⁊ instruxit illū pastore tādē ad hoc q̄ accessit antrū ⁊ lupū in-
 terficiēbat, quo interfecto vulpes oēs predas lupi deuorabat. Cōtigit autē postea
 q̄ ista vulpes q̄ intulerat lupo mortē fuit capta a venatoribus. Quē capta
 protulit hec verba, vere q̄ nocui lupo hec merito patior, p̄der lupū intelligitur
 potētes ⁊ diuites huius seculi, p̄der vulpē vero iniqui ⁊ inuidi q̄ alijs inuident
 ⁊ ad aliorū dāna laborāt quos diabolus rapiēs ⁊ ad tartara ducit. Et tūc iniqui
 se male egisse fatent ⁊ nimis de hoc dolent, sed nimis tarde.

A Dns nitet argento similis, sitis arida ceruum
 Tunc capit, haurit aquas se speculatur aquis.

Hunc beat hunc mulcet ramosa gloria frontis,
Hunc premit hunc ledit tibia macra pedum
Ecce canes. tonat ira canum. timet ille. timentis
fit fuga. culpatis cruris adorat opem.
Silue lustra subit cornu retinente moratur
Currere sic raptum cornua longa betant
Spernere quod prosit. & amare nocentia. ineptum est
Quod prodest fugimus & quod amamus obest.

Hic auctor ponit aliam fabulam: cuius documentum est. q. quilibet caueat sibi vituperare quod est proficuum. & laudare quod sibi est nocuum. Unde homo non debet amare nocuum: nec spernere sibi proficuum. Istud declarat nobis fabulose. Quodam enim tempore ceruus quidam sciens stabat ad fontem quendam & bibebat. quicquidem fons quod clarus erat & pisciculus recepit quodammodo imaginem cerui. & sic ille ceruus prosperit omnia membra sui corporis. & ante omnia prosperit suum caput habens longa & ramosa cornua. ex quorum pulchritudine nimis gaudebat & delectabatur: sed de ceruibus macris multis doluit & ipsa nimis vituperavit. Contigit autem ceruo sic stante venerunt canes qui venabantur & agitabant illi ceruum. quos videns ceruus celeriter aufugit implorans auxilium a suis macris ceruibus qui prius vituperaverunt & cucurrerunt ad nemora. in quorum ramis frondosis cum suis comibus detinebant. quare venatores ipsum insequentes apprehendebant. Concludit ergo quod nullus sapiens debet vituperare quod est sibi proficuum & salubre: sicut ceruus vituperabat sua cornua. nec debemus laudare quod est nobis nocuum. Allegorice per ceruum possumus intelligere superbum. qui plus delectatur in suis comibus. id est divitiis & honoribus quam in suis macris ceruibus. id est in humilitate spiritus & amore dei que faciunt hominem percurrere viam mandatorum dei. sed tandem veniet homo ad extremitatem vite: & detinetur per sua cornua. & apprehenditur a canibus. id est demonibus. et ad penas trahitur infernales.

Quamvis vir & vxor amant. vxorem peruat amato
Parca viro. nec eam peruat amore viri.
Coniugis amplectens tumulum. pro coniuge verat
Ungue genas. oculos fletibus. ora sono
Hanc. iuuat ipse dolor. nequit hac de sede reuelli
Grandine seu tenebris seu prece siue minis
Ecce reum damnat iudex. crux horrida punit
In cruce custodit tempore noctis eques
Hic sedit. ad tumulum vocat hunc & clamor & ignis
Dat aque munus. hec dat & ille bibit.

Egrum nectareis audet cor bingere verbis
 Hunc vocat ad primum cura timoris opus.
 Sed redit & dulces monitus instillat amaro
 Cordi. victa subit claustra doloris amor.
 Vir metuens furem. sed non suspendia furis
 Visit. sic viduam tractus amore petit.
 Hanc ligat amplexu. fructu quoque carpit amoris
 Hic redit ad furem: sed loca fure carent.
 Hic dolet hoc questu. dolor hic instigat amicam
 Non bene seruato fure. timore primum
 Rex mihi seruandum dederat. me regius ensis
 Terret. & ex corde me iubet esse timor.
 Sic ait hec iuueni spem que te suscitet arctam
 Vir meus implebit in cruce furis onus
 Ipsa viri bustum relierat pro fure cathenas
 Ipsa virum. testem subligat ipsa viro
 Huic merito succumbit eques succumbit amor
 Illa nouo. ligat hos firmus amore thorax
 Sola premit viuosque metu penaque sepultos
 Femina. femineum nil bene finit opus.

¶ Hic ponit fabula: cuius documentum est tale. quod homines adhibendo nimiam fidem
 ciam mulieribus sepius defraudantur & magna patiuntur damna tam in vi
 ta quam in morte. Istud nobis declarat fabulose. Quia quodam tempore vir. quidam eru
 tus humanis rebus traditus sepulture: cuius uxori superstes sepulchrum eius
 frequenter visitabat. lachrymas & gemitus vehementer effudit & semper maserat
 apud sepulchrum ita quod vix poterat euelli. Eodem igitur tempore quidam iniquus in
 furto deprehensus damnatus est suspendio. Erat autem damnatorum: cuiusdam mi
 liti custodia commissa qui obseruare debuit. & ne de patibulo damnati toleren
 tur vel sepelirentur. Ad hoc facto contigit hunc militem quadam nocte magna cru
 ciari siti. & ipse undique circumspectus clamore mulieris percepto & lumine ignis
 ad tumulum viri sepulti cucurrit. & humiliter mulierem. rogabat pro potu ad
 extinguendum suam sitim. quod cum mulier fecisset reuersus est ad damna
 torum custodiam scilicet furum & aliorum. Sequenti vero nocte prefatus mi
 les rediit ad prefatam mulierem: potum ab ipsa postulando. Habentes igitur
 miles & mulier inuicem dulcia colloquia. inceperunt ardere nimio amore & ad
 tandem milite. reuertente ad patibulum fur clam subleuatus est & amicos & sepulchrum

contra legē patric. Quare multū inde voluit timēs culpā furis in caput ppiū
reddidare. Rediit igit̃ tertio ad eandē mulierē trīstis ⁊ dolorosus. exponēs cau-
sam huic mulieri. Mulier igit̃ absq; longa deliberatōe dedit militi optimū con-
siliū p militē. scz q; vir suus sepultus deberet extrahi de sepulchro: ⁊ supplere
locū in patibulo. Ip̃a igit̃ mulier vna cū milite ligabant corpus viri mortui ad
restē patibuli. Et sic māsle prefatus miles i honore: ⁊ liber ab ense regis. Pro-
pter quā amicitia duxit miles hanc mulierē in vxorē. ¶ Dicit autō in fine q;
hec mulier pressit viuos ⁊ mortuos. viuos qdem timore. mortuos qdem pena.
viuos inq; inquantū ad maritū sepultū quē ip̃a ppijs manibus ad patibulū
ligauit. Patet ergo q; mulieres rarissime aliquid boni termināt: eo q; ex natu-
ra sunt instabiles: ⁊ cito cadūt ab vno pposito in aliud. Allegorice p mulierem
pōt intelligi aia rationalis. ⁊ p virū ipm corpus castū siue mundū. tandē venit
miles. i. delectatio mundi. ⁊ cepit. i. ducit hōem ad peccata. ⁊ trahit carnem ad
vanitates. sed mulier. i. aia residens circa tumulū plorat ⁊ flet in nocte. i. in cō-
saētia occulta. tandē custos furis. i. bonus āgelus vīstat illū locū atēdēs illā
p̃ritiōnē. ⁊ tandē ipam aiam trahit in cōiugem. i. eternā beatitudinem.

Alte sua thais iuuenes irretit. amore in
Fingit. ⁊ ex ficto fructus amore venit.
A multis fert multa procis. ex millibus vnum
Eligit. huic veri spondet amoris opes
Sim tua. sisq; meus. plus te cupio omnibus vnum
Te volo. sed nolo munus habere tuum.
Percipit ille dolos. ⁊ reddit qualia sumplit.
Sis mea siinq; tuus. nos decet equus amor.
Viuere non vellem nisi mecum viuere velles.
Tu mihi sola salus. tu mihi sola quies.
Sed falli timeo: quia me tua lingua fefellit.
P̃teriti ratio scire futura facit.
Utrat auis taxum quam gustu sepe probauit
Fallere vult hodie si qua fefellit heri.
Thaida si quis amat. sua non se credit amari.
Thais amore caret munus amantis amat.

¶ Dicit autō pōtē aliā fabulā: cuius documētū est. q; meretricib; nō est fides
adhibēda. q; licet dicāt amare iuuenes: tñ nō amant eos: sed eorum pecunias.
Istud nobis declarat. de quadā meretrice. q; accidit quodā tpe q; hec mulier
noīe thais cōsuectā allicere iuuenes ppter eorū pecunias elegit vnū valde de-
notū. cui dixit. ¶ Chare amice: sum adeo inflāmata tuo amore q; p̃e oībus te
vīgo. quare rogo q; sis intīmus amicus. q; volo ppetuis tēpōib; me subdere.

tuis amicitijs. Immo tibi soli & nulli alteri volo seruire amicitiam. nec credas
q̄ te diligo ppter munera tua. sed tuipse es causa amoris. Ille autem iuuenis
forte prius deceptus ab ea vel ab alijs consimilibus cōsiderauit mox fraudem
predicte mulieris & dixit. Scio q̄ diligis me: & sic ego diligo te: nec absq̄ te. vi-
uere vellem. sed ppter te potero decipi. sicut me prius lingua tua decepit. sicut
a simili apīs gustans amaritudinē tati semp vitat eā. Et ergo melius est
vt ego te penitus dimittam: q̄ mulier talis est nature: q̄ fallere vult hodie si
qua fecerit heri. Concluditur ergo q̄ si quis amauerit talem mulierem sicut
erat thais: ille reamabitur ab ea. nō ppter se: sed ppter munera sua. Allego-
rice p̄ hanc mulierem potest intelligi vana spes lucri temporalis. & p̄ hunc iu-
uenem intelligitur quilibet homo. q̄ sicut iuuenis p̄ mulierem decipitur. sic p̄
vanā spem lucri temporalis homo sepe decipitur. Nam frequenter copia tē-
poralium impedit hominem a regno celesti.

Est pater est natus. hic patri cedere nescit
Nam fugienda facit & faciēda fugit.

Mens vaga discurrit. & menti consonat etas.

Mentis & etatis turbine frena fugit.

Ira senis punit p̄o nati crimine seruos.

Instruit ista senem fabula nata sequi.

Cauta bouem vitulumq̄ manus. supponit aratro

Hic subit ille iugum pellit arator ait.

Gaude letus ara tu. quem domat vsus arandi

A boue maiori discat arare minoꝝ.

Non placet vt ludes. sed des exempla minoꝝ.

Qui pede qui cornu pugnāt abire iugo.

Sic domat indomitum domito boue cautus aratoꝝ

Sic veterem sequitur iunioꝝ ille bouem

Proficit exemplo multum cautela docendi

Maioriq̄ sua ccedat in arte minoꝝ.

Hic autor ponit aliā fabulā: cuius documentū est. q̄ homo. q̄ habet alios in
formare d̄ eis bona exempla pponere. Etiam minoꝝ d̄ cedere maiori: nec pre-
ceptis eius resistere. Istud nobis declarat fabulose. aduodā enī t̄p̄e v̄r quidā
habuit filiū sibi rebeliē preceptis eius nō obediētē. q̄ videns pater ppter de-
licta filiū sui seruos suos increpauit & castigauit: vt p̄ seruos suū filiū increpa-
ret & emendaret. & hoc faciens pposuit eis istā fabulā dicens. q̄ erat quidam
rusticus qui posuit vitulū ad aratrū. q̄ resistit & noluit arare. adiunxit ergo si-
bi antiquū bouē & domitū qui erat consuetus. precipiens q̄ non multū araret.
neq̄ se nimis fatigarct. sed preberet bonū exemplū boui minoꝝ. & sic bos mis-

nos et rebellis per bonum antiquum instrueretur et assuesceret in arando. a simili
quislibet volens alterum docere saltem in moribus. debet ei proponere bona exempla
tam in opere quam in sermone. Allegorice. per filium rebellis patris possunt intelligi
peccatores dei. et sic etiam per patrem spirituales intelliguntur instructores: scilicet predi-
catores verbi divini qui debent precedere peccatores virtuosos exemplis et doctri-
nis: proponendo etiam vitam et exempla sanctorum. ut ipsi peccatores exemplis virtutis
attrahi vitam postponant erroriam.

Aspira fabrilis dapis anxia tendit in edem
Incipit hec lima rodere lima loqui.

Nescis posse meum. que sit mea gloria nescis
Dente meo tereris non ego dente tuo.

In tenuem ferrum forti molo dente farinam
Et cadit attritu dura farina meo

ferrea mordaci castigans tubera morsu.

Aspera plano. seco longa. foranda foro.

Deliras igitur quod dente minas inermi.

Rideo quod ferio vulnera ferre gemis.

Fortem fortis amat nam fortem fortior angit

Maiori timeat obuius ire minor.

Hic ponit alia fabula: cuius documentum est. quod homo impotens et debilis non debet se
sodare fortiori et potiori. quod frequenter ex hoc damnum incurrit. Subdit quod fortis se-
pe vincit a fortiori. Istud nobis declarat fabulose. Quodam enim tempore viperam venit
ad domum cuiusdam fabri causa cibum sumendi. et incepit rodere limam ferream. quod sen-
tiens lima dixit. O tu debilis et impotens non possis mihi nocere tuis moribus: sed
tu volens mihi nocere noceris dentibus tuis. quia sum durior quam tu es sine compara-
tione aliqua. Nam ego possum terere massam ferream in tenuem farinam. ego quidem secare
possum aspera et plana. et perforare perforanda. ergo tu es multum fatua quod tu opponas
te mihi. quia licet ferior a te: non tamen deo sed rideo. et poteris inde reportare
vulnera. Concludit ergo per documentum quod debilis non opponat se fortiori. per limam
intelligit deus omnipotens. per viperam vero stulti peccatores qui se divine opponunt vo-
luntati per suam peccata. non tamen deo: sed solum sibi ipsis nocere possunt.

Pugna lupis opponit oves. oviumque satelles.

Est canis est veruex. hac ope fidit ovis.

Palina diu dormit desperat turba lupozum

Est simulans fedus. federe tentat ouem

fedus utrimque fides iurato numine firmat.

Id lupus id simplex obside firmat ovis.

Datq; lupis male sana canes. recipito; luporum
pignora. nec metuit nec sua damna videt.
Dum natura iubet natos blulare lupinos
Turba lupina furit federa rupta querens.
Ergo pecus tutoris egens. in viscera mergit
Preside nuda suo. sic tumultatur ouis.
Tutorum retinere suum tutissima res est.
Nam si tutor abest hostis obesse potest.

Chic ponit alia fabula: cuius documētū est. q; in articulo necessitatis tutum
est habere defensores et amicos. Includit etiā q; ciuitas vel oppidū habēs cō-
sules sapiētes cauere d; ne expellat illos vel in obsides mittat. Istud nobis de-
clarat fabulose. Quodā enī tpe oues et lupi inter se habebāt guerras. oues q;
dē p defensoribus habebāt canes et verueces. lupi vero nō habebāt aliquos
defensores. Cū igit lupi desperarēt de victoria miserūt suos legatos ad partes
aduersam ad tractandū de pace et cōcordia. pace aut facta firmauerūt illā per
obsidē. lupi vero ouibus miserūt suos catulos. et ecōtra oues lupis dederūt su-
os canes. Cūq; igit paruuli luporū fin naturā ceperūt blulare. lupi aut audien-
tes violatū eorū cū furore venerūt ad ouilia dicētes. iam scimus et intelligimus
federa pacis statuta a vobis esse fracta. q; paruuli nostri quos penes vos ha-
beris in fortitudine ad nos clamauerūt auxiliū et defensionē a nobis imploan-
tes. et ecce venimus cū furore illoꝝ iniuriā vindicare volentes.

Quo teneatur eget. nil ausa secare securis

Armet eam lucus vir rogat ille fauet.

Vir nemus impugnat lassans in ede securim

Arboris omne genus vna ruina trahit.

Lucus ait pereo mihi met sum causa pericli.

Ne necat ex dono rustica dextra in eo

Unde perire queas. hostem munire caueto

Qui dat quo pereat. quem iuuat hoste perit.

Chic ponit alia fabula: cuius documētū est. q; faber in arte sua peritus secu-
rim fabricauerat. sed vsum illius manubrio deficiētes habere non poterat. Ille
vero videns se opere ligni indigere nemus sibi ad eundū scuit. Venit itaq; ad
illū et arbores sup necessitate cōsuluit. cui ridentes dixerūt arbores q; cōsiliū
ei dare vellent: vt in vtroq; diuites essent. lignorū itaq; vulgus vt scripta fersa
nemoris regimē et dñatum albe spine dederūt. cuius ergo habēda erat grātia
vt sup qd petijt obtineret. Rogata ergo dñā nemoris et magistra benigna ana-
nuisit et omo pcepit: vt fabio subueniret et cito cū expediret. Qd dictum citius
impletū est et omnis fabio dedit vt de se manubriū faceret. Faber igit iaptatus

huius manubrio securis industria experiri in alio cepit. que laudem meruit et incudi
obediens fuisse commendat. Post hec quoque omne genus lignorum voluerat faber et
detruncat. tunc igitur ardua quercus graui lesa vulnere molestias suas gracili
fragino conquerit. et socia cladis et vulneris. flebili voce rudit. merito super nos
venit ista destructio cum arma fabri nostri sint muneris et consilii. Moraliter sibi
fert damnum et cladem quam hostem suum munit et armat.

Dum cane silua lupum sociat lupus: inquit amena.
Belle nites in te copia facta patet.

Pro verbis dat verba canis me ditat herilis

Gratia cum domino me cibant ipsa domus.

Nocte vigil fures latratu nuncio. tutam

Seruo domum. mihi dat culinus in ede thorum

Hec mouet ore lupus cupio me viuere tecum.

Communem capiant omnia nostra cibum.

Reddit verba canis cupio te viuere mecum.

Una dabit nobis mensa manusque cibum.

Ille fauet sequiturque canem. gutturque caninum.

Respicit. et querit cur cecidere pilis.

Inquit ne valeam inorsu peccare diurno

Vincta diurna fero nocte iubente bagor

Reddit verba lupus. non est mihi copia tanti

Ut fieri seruus ventris amore velim

Ditior est liber mendicus diuite seruo.

Seruus habet nec se nec sua. liber habet

Libertas prae dulce bonum bona cetera condit

Qua nisi condatur nil sapit esca mihi.

Libertas animi cibus est et vera voluptas

Qua qui diues erit ditior esse nequit.

Nolo velle meum pro turpi vendere lucro.

Hic qui vendit opes hic facit ut sic inops

Non bene pro toto libertas venditur auro.

Hoc celeste bonum preterit orbis opes.

Hic ponit alia fabula: cuius documentum est. quod nihil est melius libertate. qd

Ei

estēditur p lupū z canē. Quodā enī tpe canis z lupus obuiauerūt sibi in cāpo. lupus canē salutauit z ait illi. Charc frater q̄ pulcher es z iucundus. Cui canis rēdit. Causa est quare pulcher sum z pinguis: q̄ dieta z quies prestant mihi forme laudes: qm̄ cū pluit z nungit sub tecto manere possum nocte z die. z somnos duco q̄etos. z leta sōnia. z nullā habeo sollicitudinē. q̄ cibus meus semp est paratus. dñs enī me suo pascit pane. z tota familia mihi proscit ossa. z pinguis vasa circueo. Et lupus ait. Q̄ quāta melior est ista dieta q̄ mea. hinc etiā est mirandū si pellis tua nuda est: pulchra. z q̄ brūis est si calēvitiā saltē p an nū h̄ez. Et ait illi canis. Talē vitā poteritis de. facili iuētre si libera colla tua seruitio subdere velles. sunt castra. sunt ville. sunt vives z oppida in q̄bus nō parū eris acceptus. z si dñm meū nō contēnis: n̄p̄e de te gaudebit z libenter te tenebit: si bonos mores z obsequiū in pura fide p̄miseris. Ad quē lup⁹. Opto me frater: q̄ bona sunt mihi verba tua. z dñs tuus p̄e oibus mihi placet. Rōgo ergo te dūcor: mihi adesse velis ad cū: z mihi apud eum bona esse velis. Itaq; villā adēit lupus z canis sociali cōfabulatōe iter abbreviātes. Dñ autē mutuo se respiciūt: cōtigit lupū canis videre collū denudatū: z p̄tinus ait. qd̄ sibi vuln̄circulus ille in collo tuo. Cui canis rēdit. Solebā in iuuetute mea contumax esse z feror: z mordebā tā notos q̄ ignotos. tunc iratus dñs z magister meus verberib⁹ me domuit z vinculis dicēdo z docēdo ne aliquē p̄ter furū z lupū āplius morderē. His ego auditis: lupus de p̄posito suo mutatus canē ferē dixisse. Quidē ita est: volo tibi grām dñi tui z pacē cū vinculis relinq̄re ego p̄ nulla grā z gloriā vincula ferre possum. sic ergo tibi tua seruilis cōditio z mihi maneat mea libertas. sic lupus ad illū. z canis reuersus est ad villam. Moraliter vero iucundū magis est miseriariū esse dñm. q̄ seruū diuitiarū z pauperē in libertate viuere q̄ diuitē sub alieno nutu atq; cōtemptu.

Incusant auidi pes z manus oia ventris
 Omnia solus habes lucra. labore cares.
 Nos labor edomuit. te nutrit inertia. sorbes
 Omnia que nostri cura laboris emit.
 Disce pati famis acre iugum. vel disce labore
 Cedere. teq; tui cura laboris alat.
 Sic ventri seruire negant. se venter inanem
 Comperit. orat opem nil dat auara manus.
 Ille preces iterat iterum fugit illa precantem.
 In stomachi fundo torpet abltq; calor
 Vincta fame natura fugit bis arida fauces
 Obserat z solitum non sinit ire cibum.
 Vult epulas dare sera manus sed corporis egri.
 Perdita bis refugit. machina tota perit.

**Nemo sibi satis est. eget omnis amicus amico
Si non vis alius parcere parce tibi.**

¶ Hic ponitur alia fabula: cuius documentum est. q. nullus d. habere tantam cō-
fidentiam de seipso q. velit carere amicis. et q. aliis nō vult parcere: saltē parcat si
būpti. Et hoc ostendit nobis fabulose p. manus et p. pedē et p. ventrem. Quodā
enī tpe contentio facta est inter partes corporis: et dixerūt pedes et manus ven-
tri et capiti. Mostre debet gratie q. vos vivitis et valetis. nos enī incessanter cur-
rimus. instanter agimus et cōtrahimus: unde vos gloriā habetis. sed cedant li-
tes et nos labores nostros inhibere volumus. q. ad vsum nostrū parvo labore
indigemus. sic ergo siluit rixa et imensa lis illa quieuit. Pes itaq. stetit quiet⁹
et manus iacuit ociosa. frons dolere cepit et ceruix arctari. Ipa quoq. fames ce-
rebrui nouerca. capiti grauamen intulit. q. tandē manus et pedes senserūt: et tpe
ceperūt de ventris penuria debilitari. Tunc ergo dextra mouit opus et pedes
currere ceperūt vt releuarēt caput. Sed iā ille longa passus ieiunia: et iā obli-
tus ciborū oblatā escam rēnuīt. q. eam recipere nō potuit tedio. igitur labora-
bat quē moribū phisici appetitū contrariū dicūt. Tū etiā Galienus necessarius
erat. sed tarde venit ad pedes mortalis egestas vter et manus pericrūt et cap-
put cecidit. Moraliter nullus d. aliis cruciare ne se perimat.

Sinea de turpi queritur nate. porrigit aurem
Vulpes. nec recipit mente sed aure preces
Sinea sic fatur natis vt mihi dedecus omem
Quid prodest nimia campos insculpere cauda
Sufficiat caude pars mihi parua tue
Quod mihi prodesset. est tibi pondus iners.
Ille refert nimio damnas de pondere caudam
Est breuis estq. leuis hec duo damna quero:
Maloberrat humum. q. sit tibi causa decoris
Quam tegat immundas res bene munda nates
Id nimium nimioq. magis ditaret egenum.
Quod minimum minimo credis auare minus.

¶ Hic ponit alia fabulā: cuius documentum est. q. illa q. sunt modice reputatio-
nis diuitiis p. desunt pauperibus. et hoc innuit p. sineā et vulpē. Quodā enī
tpe contigit q. sinea vidit vulpē longā caudā habentē et gerentem. et dixit ei.
Miros quid tibi valet hec longa cauda. et est res dissimilis cum tibi superfluit.
ego autem et pueri mei sine ea nascimur et incedimus. Cum ergo sit tibi magis
oneri. q. vtilitati maxime: cum venatores insequuntur te vellem vt vna nobis
scum diuideres eam. quia pars illa que tibi superfluit maximum nobis posset
prestare honorem. Cui vulpes respondit. Etiam si adeo esset proluxa et grauis
cauda me aryt eam vix trahere possem. nec tu. nec pueri tui inde honorantur.

Mortaliter sic est de deuotibus cupidis et auaris. Iam habeant plus quam facio. nunquam
tamen de superfluitatibus suis minus habentibus impartiri volunt.

Quam foras festinus lucro petit. instat a scello
Institor. et pressum pondere fuste premit.
Ille necem sperat nece promittente quietem.
Sed nece completa viuere pena potest.
Nam cum bella facit et typana pellis aselli
Hinc lassatur et hinc pullat ouante manu.
Cui sua vita nocet caueat sibi rumpere vitam.
Non nece sed merito iure quiescit homo.

Hic ponit alia fabula: cuius documentum est est. quod nullus propter miseriam dei
sperare mortem. quia mors est terribilissima. Hoc ostendit per asinum. Quodam enim tempore
contigit quod quidam negociator festinas cum asino suo onusto nudinas ingredi graui-
ter eum cedebat. Asinus autem plagis et itinere fessus optabat ut citius moreretur
sperans labores suos morte terminari. sed mortuo eo de pelle sua facta sunt bel-
li tympana quae assiduis tunsionibus et visibus agebantur. et sic asinus qui pro morte spera-
uerat esse securus. etiam post mortem cedebat ut prius. Mortali. er sunt qui mortem
vocant ut labor eorum finem habeat. sic enim fieri putant. sed mors non est labor. vita
si vita fuerit asinina. id est mala.

Mortuus voce canum ceruus fugit. auia silue
Deserit. arua tenet. claustra bouina subit.
Bos ait aut luci tenebras aut deuia campi
Tutius intrares hinc piger inde leuis.
Huc veniet custosque bouum stabilius magister.
Si duo vel tantum te videt alter obis.
Cervus ait. mihi vestra necem clementia demat.
Condite me tenebris dum iubet umbra fugam.
Hunc tumultant feno presepe reuulit arator.
Frondibus ac feno munit aliosque boues.
Hic abit ac ceruus vitasse pericula gaudet.
Bos ait grates. e quibus vnus ait.
Est leue vitare cerum. si venerit argus
Argum si poteris vincere victor eris.
Centum fert oculos cui se debere fatentur.

Et domus & serui curaque totaque loci.
Res tua te reperit argum. res altera ceruum
Qui tibi dormitat. scit vigilare sibi.
Hic silet. argus adit stabulum. bobusque ministrat
Plus equo tenues videat esse boues.
Dum munit presepe cibo. dum fulgurat ira
Aula videre diem comua longa patent
Quid latet hic. quid ait video. sentitque latentem
Et bona fortune munera letus habet
Exilis est non esse suum. vigilare potentis.
Stertere seruum. velle iuuare pii.

Hic ponitur alia fabula: cuius documentum est. qd stertere est seruum & vigilare dominum. Et hoc declaratur nobis fabulose p canum. Quodam enim ceruo venator strepitu perturbatus vt montem euaderet villam petiit & bobus sociatus cum eis ad presepia intrauit. Cui bos fertur dixisse. Quid tibi voluisti miser huc ad montem venire. Illus te melius seruaret aut leuis yngula seruaret te in campo. At ille respondit. Supplex precor te vt mihi parcere velis & non me proderet. qd iam in crepusculo saluus abire potero. his dictis se curo loco se posuit. sic itaq; latitans bubulco boues pascente occultus remansit. hinc ille gausus grates bobus reddidit qd fugienti locum dedissent. fidemq; suam in eo non lesissent. tunc ypus corpore grandis & grauis annis ait illi. saluus te fore quidem volumus. sed cauendum est ne ab illo videaris qd centum habet oculos. ille est qd nobis dominatur. a quo si fueris visus: nihil preter vitam offerre poteris. Cui hec agerent bos & ceruus ingredit stabulum dñs. & quia nuper viderat seruorum negligentia boues macilentos accessit ad presepia curam bouum habens. Dum ergo presepia diligenter exquirat comu latitantis visu apprehendit vocatisq; ad se bubulcis de ceruo inquit qñ vel quomodo stabulum intraverat. At illi nescire dixerunt. Gausus ergo dñs ceruum salutauit: in eo sibi coplacuit. Moraliter vtile est fugere cum pugna te saluare non potes. pdest etiam dño rebus suis curam prestare & diligentiam.

Ert iudeus opes sed onus fert pectore malus
Intus adurit eum cura. laborque foris.
Ergo metu dandi sibi munera regis amorem
Firmat. vt accepto pre duce tutus eat.
Regius hunc pincerna regit. cor cuius adurit
Auri dira fames. qui parat ense nefas
Silua patet subeunt. iudeus in ore sequentis

Coz notat. ipse sequor dixit & ille negat.
Et gladium nudans nemo sciet inquit obito
Ille refert scelus hoc. ista loquetur auis.
Prosilit ex dumo perdit. hanc indice signat
Mor rapit ense caput. & opes metit. in scobe funus.
Celat. agit celeres annus in orbe rotas.
Perdices domini cenc: pincerna ministrat
Ridet & a risu vir vacat ille suo.
Rex audire cupit. hic differt dicere causam
Fit locus. ambo sedent hic silet ille refert
Rex dolet & leto mentitur gaudia vultu
Regis consilium consilioq; sedet
Pincernam crucis esse reum sententia prodit.
Crux merito punit iure fauente crucis.
Utq; premas quemq; nullum tibi suadeat aurum
Nam decus & vitam multa rapina rapit.

Hic ponit alia fabula: cuius documentū est tale. q. nullus presumat alius in-
terficere vt capiat bona sua: q. tales ad malū finē deueniūt. Et hoc ostenditur
nobis p. quēdam iudeū q. habuit multa bona & debebat trāsire p. nemus. a quo
ppter timorē quē habuit libenter habuisset ductorē. quare accessit ad dñm il-
lus: petens ductorē vt secure possit transire p. terrā suā. & datus est ei pincerna
na dñi. q. videns iudeū habere multa: cogitauit eū interficere. Iudeus conside-
rans maliciā in facie sua: dixit. Precedas ego sequar. Pincerna remisit & euas-
ginanti gladiū suū dicens. Nullus videbit ego interficiā te. Iudeus dixit. Ista
quis revelabit latrocinii tui. Et statim ex diuinis perdit qdam prosiluit. pincerna
na vero nō curauit. ynde interfecit eū & corpus sepeliuit. Postea accidit q. pi-
cerna debebat dño suo presentare perdices. ibi cepit tantū ridere q. vir potes-
rat loqui. Dñs autē hoc videns voluit scire causam risu. Pincerna petiuit di-
lationē. postea ipsis sedentibus simul remisit qualiter iudeum interfecit & supple-
uit bona eius. Tunc dñs doluit. tamē simulauit leticiā: & conuocauit conciliū suū. et
revelauit consiliū suū. & revelauit ipsa consiliis q. facta fuerūt. Tūc arre-
ptus est & in patibulo suspensus: & merito & digne.

Quis eques sub rege manent hic prelia regis
Hic dispensat opes hic vir at ille senex.
Inuide perflata genas ignita dolorum
Flammis fax iuuenem mordet honore senis

Regis in aure truces fingit de ciue querelas.
Est tibi non pastor: sed lupo iste senex
Ditant furta senem crescit sua copia furtis
Est sua de censu gaza recisa tuo.
firmabo mea verba manu sua furta fateri
Hunc faciam bello iudice, verus ero
Ista mouent obiecta senem, plus debilis etas
Hunc mouet at senii crimine visus obes.
Parcunt iura seni si pro sene pugnat amicus
Cui nullius amor fenoris arma probet
Mendicat pugillem sed abest qui pugnat amicus
Nam refugit viso turbine fallus amor.
Dum fortuna tonat fugitiuos terret amicos
Et quis amat, quis non, sola procella docet.
Cena trahit ciuem differt nox vna duellum
Sollicitat mensam iusta querela senis.
Quos meritis eni multos mihi fecit amicos
Longa dies cunctos abstulit hora huius.
De tot amicorum populo non restitit vnus
Quamq; dedi multis nemo repensat opem.
Rebar pace frui, mea paci congruit etas
Sed mea turbauit gaudia liuor edax
Hosti multa meo palmam percipere, tepesco
Ille calet carco viribus ille vigeat.
Arma parum noui, se totum prebuit armis
Est mihi visus hebes, visus acutus ei
Nil mihi spondet opem nisi iuste gratia cause
De fragili queritur preside causa potens.
Corporis eclypsim timet alti copia cordis
Nam fragili peccat mens animosa manu.
Si turpis nitide mendax infamia vite

Infigit maculas. quid tumuisse iuvat.
Desperat lugetque senex hunc lenit arator
Qui senis arua colit annua lucra ferens.
Ne stimulat pietas pro te nunc. ferre duellum
Est mihi pro domino dextra parata meo.
Ecce dies oritur locus est tempusque duelli.
Stant pugiles ineant mente manumque simul.
Est equiti fetidum quod stet quod pugnat arator
Seque putat victum ni cito vincat eques
Nil de se retinet virtus oblita futuri
Dextera corporeas prodiga fundit opes
Ictus ipse suos steriles expendit in usus
Et feriens hostem se magis hoste ferit.
Sed proprie virtutis opes abscondit arator
Dum locus expense detur et hora sue.
Aut motu fallit aut armis temperat ictus.
Producit minas frontis utrumque iubar
Dormitans vigilat et cessans cogitat ictus
Et metuens audet dextra locumque notat
Hec mora non artis ratio sed culpa timoris
Creditur. arte fruens esse videtur iners
Gaudet eques vicisse putans. spernitque bubulcum
Sudoremque suum tergit ab ore suo.
Ecce moram nescit equitem speculata morantem
In cubiti nodum rustica clava ferit.
Huius plaga loci totius corporis aufert
Robur. cedit eques seque cadente sedet.
O nova simplicitas sedet ipse notatque sedentem
Quod nisi surgat eques surgere velle negat.
Surge bubulcus ait. cui miles surgere nolo
Alter ait sedeas meque sedere licet.

Turba stupet prefectus adest equitibus moranti
Imperat ut pugnet aut superatus eat
Heret eques. tunc prefectus te vicit arator
Pugna cadit. regi pangitur ordo rei.
Rex ait inceptum soluas prefecte duellum
Dedecus explanat ille vel ille suum.
Pugna redit milesque sedet velut ante sedebat.
Surge bubulcus ait. non volo miles ait.
Cultor ait si stare negas me stare negabo
Surgere si tentas surgere promptus ero.
Ambo sedent ridet populus presesque bubulco
Intonat. aut pugnes aut fuge. tempus abit.
Cultor ait surgat cadet. et si surgere negat
Percute preses ait percute surget eques
Te decet aut illum vincti sibi ponere nomen
Hoc mihi non ponam nomen arator ait.
Surge surge miser nam turpe ferire sedentem
Est mihi. sicque tibi turpe sedendo mori.
Sic ait. et timidum pungit rogat ille ferentem
Parce mihi vincor supplico vincor abi.
Leta nouat fortuna senem senis vnicus heres
Scribitur. et dignas intrat arator opes.
Ius superat vires. soris aspera monstrat amicos.
Plus confert odio gratia: fraude fides.
Fine sui. verba gemino quod cogitat omnis
Fabula declarat. datque quod intus habet.

Hic ponitur historia: cuius documentum est. quod iusticia antecedit violentia.
Etiam implicatur quod in necessitatis articulo vera dilectio approbatur. et quod gra-
tia antecedit odium. et fides fraudem. Et hoc ostenditur per duos famulantes
vni regi. scilicet ciuem antiquum et militem iuuenem. Unde isti duo diu seruis-
runt regi. et miles cepit inuidere ciui: quia magnam haberet copiam impositio-
num. Quare accessit ad regem dicens. Iste ciuis non est vobis pastor. immo lu-
pus. quia multum ditatus est per bona vestra que furtiue accepit. Et quod ver-

ba mea sunt vera: probabo proprio corpore meo si velis negare. Unde vocavit
eum in duellum. Sed cum multa erant contraria civi: unum fuit maius sci-
licet senectus debilis. Et ergo rex concessit sibi si haberet amicum qui sine pre-
mio duellum iniret: ipsum acciperet. Quare tentavit amicos plurimos: sed
nullum invenire potuit qui pro eo duellum acceptaret. Tandem fecit cenam
magnam et vocavit omnes amicos suos conquerens de iniuria sibi illata. sed
vix unus misertus est sui. unde dixit quondam multos amicos habui. quos meris
tis procuravi. nunc autem nullus opem recompensat. putabam pacifice vivere
resed invidia perturbavit me: et magis timeo. multi spondent victoriam ad-
versario meo: quia ipse est fortis et arma novit. ego autem non. vix nihil est pro
memisi et causa mea est iusta. Tunc venit arator iustus senis dicens. Assumam
enim duellum pro vobis. et audiens civis gaudius est. Et tunc assignata est di-
es in qua ipsi convenirent. Et cum esset ibi miles confidens de seipso: putavit
primo ictu interficere ipsum aratorem. Arator autem clipeo se defendit. Mi-
les vero valde impetuosus magis ipsum invasit ictus suos inutiliter expen-
dendo. Arator autem abscondit vires suas. quare circumstantes putabant ip-
sum esse victum. et causa timoris se non defendisset. sed non fuit ita. Tunc mi-
les ipsum devictum putans abstergebat sudorem a facie sua. Arator conside-
rans militem fatigatam accepit baculum et viriliter tetigit eum super nodum
cubiti sui et ad terram prostratus est. Arator videns hoc dixit surge. Miles di-
xit. Non possum surgere. Arator dixit. Si sedes ego etiam volo sedere. Tunc
praefectus dixit militi et pugnaret vel victum se faceretur. Miles vero non sur-
rexit. Iterum demandabatur regi sic esse. Volo et sic perficiant duellum. Quare
praefectus iterum dixit ipsis et pugnarent. Tunc surrexit arator dicens. Do-
mine surge. Cui miles. Volo surgere. Arator dixit. Si surrexeris ego surgam.
Si seiseris etiam sededo. Tunc populus circumstantis risit. Iterum praefectus di-
xit aratori. Vel pugnas vel dicas te victum. Arator dixit. Si ipse vellet surges-
se caderet. Cui praefectus. Percuties eum et surgat. quia tu habebis nomen vi-
cti vel ipse. Arator dixit. Non habebo nomen victi. et surgens dixit militi. Sur-
ge miser. turpe enim est mihi sedentem te percutere. Similiter turpe est tibi se-
dendo mori. Et cum non surgeret cepit ipsum pungere et percutere. Tunc mi-
les rogavit eum ut parceret ei. et dedit se victum. Quo facto civis multum ga-
udius fuit: et fecit aratorem heredem omnium bonorum suorum. eo quod sic ipsum
a morte liberavit. Et per hoc bene ostendit quis sit verus amicus et quis sit fal-
sus. ¶ In fine dicitur quod moralitas cuiuslibet fabule in fine duobus versibus con-
cluditur. Moraliter per civem potest intelligi vir bonus et religiosus. per mili-
tem mali et invidi: qui semper interpretantur opera iusti viri ad finem malum
dicentes. et quid boni faciat hoc propter vanam gloriam facit. cum tandem iste
bonus et religiosus vir ponitur in senectute et extremitate vite sue in qua ipse
duellare oporteat. reddendo rationem de omnibus factis suis. Et cum non in-
venit aliquem amicum quo se defendere posset a morte eterna. postremo ve-
nit rusticus: id est fides bona et recta que liberat ipsum a manibus inimici: id
est diaboli a quo nos liberare dignetur qui triplex et unus vivit et regnat in se-
cula seculorum, Amen.

Terminat Elopus fabulator, preclarissimus
cum suis moralisationibus ad
nostram instructionem pulcherri-
me appositis. Impressus Lodonie
per me Richardum pynson. Anno
dñi Millesimo, cccc, ii. Prima die
Decembris,

on the
first of the month of
August in the year of
the lord 1500

[illegible][illegible]

[illegible]

[The handwriting is extremely faded and illegible due to poor preservation.]

